"Într-o vreme în care rasismul, discriminarea şi xenofobia proliferează printre evrei, ca atitudine generală şi religios motivată împotriva ne-evreilor, perfect simetrică antisemitismului religios, care mai este diferenţa faţă de acesta? Dar dacă astăzi cel de-al doilea fenomen este aspru incriminat, cel dintîi este deliberat trecut cu vederea, mai ales în afara Israelului... Or, sînt ferm convins că *antisemitismul* şi *şovinismul evreiesc* nu pot fi combătute decît în mod simultan".

ISRAEL SHAHAK (1997)

credinţă
iubire
speranţă

PUNCTE CARDINALE

ANUL XIII
Nr. 7/151
Iulie 2003
16 pag. - 15000 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NATIONAL-CRESTINA

Circulaţie în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, GRECIA, FRANŢA, ELVEŢIA, DANEMARCA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

NU-I PACE SUB MĂSLINI

Credinţa în însuşirile sacre ale unor animale, şi mai ales în darul lor premonitor, nu este tratată neapărat şi pretutindeni doar ca o fantezie superstiţioasă a trecutului îndepărtat, cum am fi poate tentaţi să conchidem din perspectiva ultrapozitivistă a erei post-industriale. Dacă la noi "oaia năzdrăvană" rămîne un simplu motiv folcloric, pe aiurea animalele par să fie luate mult mai în serios, generînd încă adevărate psihoze colective. Evreii religioşi, bunăoară, nu se mai închină astăzi *viţelului de aur*, dar rămîn totuşi extrem de sensibili faţă de ruda acestuia, ***viţeluşa roşie***, considerată ca semn făgăduit de Iahve fiilor lui Israel (*i nostri fratelli maggiori*, "fraţii noştri mai mari", cum i-a numit, nu fără diplomaţie, Papa Ioan Paul II)

În Biblie, la capitolul 19 din cartea intitulată *Numerele* [*Numerii* – în versiunile româneşti mai vechi] şi atribuită lui Moise însuşi, cititorul neavizat trece cu uşurinţă peste aceste cîteva versete (1-3): *"Grăit-a Domnul cu Moise şi Aaron şi a zis: «Iată porunca legii, pe care a dat-o Domnul, cînd a zis: Spune fiilor lui Israel să-ţi aducă o junincă roşie, fără meteahnă, care să nu aibă cusur şi să nu fi purtat jug; să o dai preotului Eleazar, să o scoată afară din tabără, la loc curat, şi să o junghie înaintea lui»"* etc. În continuare (4-10), textul biblic descrie în amănunţime ritualul sacrificării acestei viţeluşe, al cărei sînge şi a cărei cenuşă sînt considerate a avea virtuţi purificatoare.

Pentru evrei, aceste versete sunt de o importanţă cu totul aparte. Conform vechilor interpretări rabinice, devenite ele însele literă de lege, *naşterea viţeluşei roşii* ar fi nici mai mult, nici mai puţin decît *semnul venirii lui Mesia*, Salvatorul "poporului ales", văzut ca "al doilea David" şi adevăratul "uns" (*hristos*) al lui Iahve, Dumnezeul lui Israel. "Am aşteptat 2000 de ani un semn de la Dumnezeu, iar acum acesta a venit prin naşterea unei viţeluşe roşii [...]. Viţeluşa roşie este unul dintre cele mai importante semne ale faptului că trăim nişte vremuri cu totul deosebite", a declarat liderul religios Gershon Solomon.

Începutul "erei mesianice" implică însă, ca datorie sacră şi ca simbol al supremaţiei evreieşti, *rezidirea Templului* de la Ierusalim: este vorba de Templul ridicat mai întîi de regele Solomon (sec. X î. Hr.) şi distrus de babilonieni (Nabucodonosor – 586 î. Hr.), apoi rezidit de evreii întorşi din captivitate (către 515 î. Hr.) şi din nou distrus de romani (70 d. Hr.). Din acest Templu n-a rămas astăzi decît ruina unui singur zid, unde evreii religioşi se duc să se roage cu lacrimi rituale, numindu-l de aceea "Zidul Plîngerii".

În timp ce evreii au fost risipiţi prin lume, iar pe teritoriul lor s-au aşezat arabii, la Ierusalim, pe locul sfînt al vechiului Templu, a fost ridicată una dintre cele mai însemnate moschei din lumea musulmană: Domul Stîncii. Zidirea pentru a treia oară a Templului evreiesc nu s-ar putea face decît "curăţînd" locul sfînt de acest monument al "păgînismului" islamic! De altfel, încă din 1985, un grup de evrei ultra-ortodocşi fuseseră arestaţi pentru planul lor de a distruge Moscheea lui Omar...

În aceste condiţii, e lesne de înţeles îngrijorarea produsă în rîndul arabilor palestinieni, dar şi în rîndul evreilor neortodocşi, de adevărata *inflaţie de viţeluşe roşii* din ultimii ani.

Prima dintre ele s-a născut în 1997 la Kfar Hisidim, lîngă Haifa. Rabinul locului, Shmaria Shore, subliniază că avem de-a face cu o minune genetică: Melody, cum a fost numită viţeluşa, e de culoare roşu-închis, fără nici o pată albă sau neagră. Parlamentarul israelian de stînga Avraham Poraz a avertizat că Melody "reprezintă riscul unui uriaş război religios", iar presa a numit-o "o bombă umblătoare".

O viţeluşă roşie s-a născut ulterior şi în Statele Unite, fiind recomandată de unii ca o prevestire a sfîrşitului lumii în anul 2000, dar ea nu a întrunit creditul oficial, deoarece tradiţia spune că viţeluşa sacră trebuie să se nască musai în Israel.

În fine, în primăvara lui 2002, rabinii Menahem Makover şi Chaim Richman, de la Institutul Templului, au omologat o altă viţeluşă roşie fără nici un fir de păr de altă culoare şi născută chiar în Ţara Sfîntă.

N-avem informaţii precise de ultimă oră despre soarta bietelor viţeluşe, dar cert este că piatra de temelie a "celui de-al treilea Templu" a şi fost pusă, iar conflictul politic arabo-israelian este tot mai făţiş dublat de un conflict religios cu conotaţii apocaliptice. Problema Templului este cea care explică recenta afirmaţie tranşantă a lui Ariel Sharon că Ierusalimul nu va fi împărţit niciodată cu palestinienii, chiar dacă pînă la urmă s-ar crea în zonă un mini-stat palestinian.

Este de observat că, în vreme ce lumea creştină a fost cuprinsă de o adevărată febră a "demitizării" istoriilor naţionale, pe linia ideologică a democraţiei globaliste, lumea evreiască îşi perpetuează aproape ostentativ miturile naţionale şi îşi îngăduie luxul unui stat cvasi-teocratic, pe care comunitatea internaţională îl tolerează timorată, căci atît oamenii politici cît şi oamenii de presă au ca principală grijă pe aceea de a nu părea cumva "antisemiţi". Grila teroristică a "corectitudinii politice" se opreşte suspect la hotarele Israelului, unde totul pare să se măsoare cu alte măsuri, validîndu-se astfel, cu sau fără voie, tendenţioasa diferenţiere tradiţională între evrei ("poporul ales") şi "gentili" (*goim*), aducătoare de atîtea nenorociri de-a lungul istoriei, ca şi acel imperialism "de ocultă" din cinicele şi contestatele *Protocoale ale Înţelepţilor Sionului*.

Evreii înşişi, îmbătaţi de forţa planetară şi de statutul de excepţie pe care le-au dobîndit mai ales după cel de-al doilea război mondial, riscă, prin sfidătoarea lor lipsă de tact şi de măsură, să genereze reacţii ostile pe termen lung, nu doar în radicalizata lume islamică, dar şi în mult mai rezonabila lume creştină, care s-ar putea să devină cu timpul neaşteptat de alergică la atîtea "viţeluşe roşii", cum a început deja să devină la comerţul cu milioanele de morţi ai unei tragedii istorice – *holocaust*-ul sau *shoah*-ul – cu care nepoţii şi strănepoţii "fasciştilor" de altădată nu mai resimt nici o legătură responsabilă, ca unii ce nici nu se născuseră pe vremea aceea!

Iudaismul actual (şi mai ales sionismul, pe care unii l-au numit, chiar la el acasă, "iudeo-nazism") nu face decît să amintească tot mai pregnant, prin feluritele lui excese, de vechiul avertisment cu tentă profetică: "Pieirea ta prin tine, Israele!" ...

A. V. MARIAN

ACEŞTI EVREI VISĂTORI ŞI UTOPIILE LOR PĂGUBOASE

"Ştiţi cine au fost primii nemulţumiţi de politeism? Jidanii. Şi au inventat iudaismul. Şi cine au fost primii nemulţumiţi de iudaism? Jidanii. Şi au inventat creştinismul. Şi cine au fost primii nemulţumiţi de creştinism? Jidanii. Şi au inventat marxismul. Şi cine au fost primii nemulţumiţi de marxism? Jidanii. Şi acum aşteptăm să vedem ce mai inventează..."

(Petre Ţuţea)

Cu ocazia Târgului de Carte "Bookarest 2003", am asistat, cu totul întâmplător, la lansarea cărţii d-lui Teşu Solomovici intitulate *Securitatea şi evreii. Despre călăi şi despre victime*. Auzind anunţul prin staţie, titlul incitant al cărţii m-a determinat să nu ratez "evenimentul". Cum până la lansarea propriu- zisă mai rămâneseră câteva minute, m-am oprit la standul Editurii Teşu (editura autorului), unde era expusă cartea, pentru a o răsfoi şi a-mi face despre ea o idee mai precisă. Chiar şi în cele numai câteva minute pe care le-am avut la dispoziţie, nu mi-a fost greu să-mi dau seama că această carte a fost "scrisă" mai mult din raţiuni negustoreşti decât ştiinţifice. Şi nu-i vorba numai de preţ, care este destul de pipărat (250000 lei), ci şi de felul cum este alcătuită, precum şi de titlu, care a fost "preferat", deşi cartea nu se referă doar la raporturile dintre evrei şi sistemul represiv comunist, ci pune în discuţie o problemă mult mai cuprinzătoare: *rolul evreilor în acţiunea de bolşevizare a României*, rol pe care se străduieşte să-l minimalizeze sau chiar să îl nege cu desăvârşire.

Nu este vorba de o lucrare originală, ci de o simplă culegere de texte, pe ici pe colo comentate. Din cele peste 500 de pagini, doar câteva zeci pot fi atribuite autorului (incluzând în ele şi... Introducerea şi Epilogul); restul reprezintă reproduceri masive din literatura şi memorialistica de închisoare, din unele lucrări de istorie, din eseuri politice, precum şi câteva documente din arhivele Securităţii (texte în care este vorba de evrei, sau *şi* de evrei). De exemplu din Ion Ioanid, (*Închisoarea noastră cea de toate zilele*) sunt reproduse compact, fără nici un comentariu, douăzeci de pagini; zeci de pagini sunt reproduse din Petre Pandrea (*Memoriile mandarinului valah* şi *Crugul mandarinului*), N. Steinhardt (*Jurnalul fericirii*), Paul Goma (*Gherla*) etc. etc. Sunt reproduse, de asemenea, o autobiografie şi o biografie mai amplă a lui Boris Grunberg *alias* Alexandru Nicolschi, file din dosarul de Securitate al lui Silviu Brucan (Saul Brucker), zeci de pagini din memoriile unor securişti evrei care au lucrat în Serviciile de Informaţii Externe, precum şi câteva documente din arhivele Securităţii (declaraţii, procese verbale de anchetă, note informative etc.).

După cum spuneam, principala strădanie a d-lui Teşu Solomovici este aceea de a minimaliza rolul evreilor în acţiunea de comunizare a României şi de a justifica "năvala evreiască" în rândurile Partidului Comunist: *Ieşiţi din beciuri, din lagăre şi din frică, mulţi evrei s-au înregimentat cu o credinţă sinceră sub faldurile Steagului Roşu.* Sau: *Revoluţia comunistă şi idealurile ei au fost pentru mulţi oameni de stânga, români şi evrei deopotrivă, curate şi sfinte... Istoria îl poate chema la judecată pe toţi aceşti comunişti premergători, dar la o asemenea judecată apărarea va invoca cu certitudine clauza inocenţei. Cum pot fi condamnaţi fanaticii evrei ai cauzei, când aproape toţi marii creatori ai spiritualităţii româneşti au abjurat de la tot ce înseamnă democraţie, ca să participe la festinul comunist?!*

Până şi pe Ana Pauker încearcă să o reabiliteze şi să o absolve de anumite păcate, susţinând că a fost o victimă a "românilor neaoşi" Gheorghiu-Dej şi Emil Bodnăraş: *O mitologie falsă îi conferă Anei Pauker rolul de "naşă" a comunismului şi a poliţiei secrete comuniste din România. Că începuturile dezordinei şi ale nedreptăţilor din anii de tranziţie 1944-1947 au fost patronate de Ana şi comuniştii evrei. De aproape şase decenii acest neadevăr se face continuu auzit în societatea românească...* Şi ca să dovedească, vezi Doamne, că această "mitologie" este falsă, autorul aduce câteva argumente de-a dreptul puerile, susţinând, printre altele, că *la lichidarea mareşalului Antonescu* [deci la înfăptuirea actului de la 23 august şi la urmările lui imediate – n. n.] *nu a participat nici un evreu, Ana Pauker şi grupul ilegaliştilor "moscoviţi" găsindu-se încă "undeva" departe, în Uniunea Sovietică.* Această acţiune a fost manipulată *din închisoare, de Dej, prin intermediul lui Bodnăraş* (ca şi cum actul de la 23 august ar fi fost o afacere strict comunistă!). De asemenea, *nici în conspiraţia de lichidare a guvernului Rădescu nu au participat liderii comunişti evrei; şeful complotiştilor, rusul Vâşinski, din motive tactice nu a pus-o pe Ana Pauker în fruntea noului guvern "democrat", ci pe românul Petru Groza...* Şi în continuare: *Din acest "guvern al ruşinii", nici un evreu nu făcea parte.*

În concepţia d-lui Solomovici, el însuşi fost comunist şi beneficiar al regimului comunist (a lucrat timp de 11 ani în presa comunistă din România, semnând sub numele de Teşu Milcoveanu), majoritatea comuniştilor evrei *au fost oameni de bine, care au visat frumos, dar care au fost trădaţi în iluziile lor,* în timp ce ştabii comunişti neaoş români au fost cei cu adevărat josnici şi demni de dispreţ: *Gheorghiu-Dej i-a învăţat pe agenţii săi să ducă o luptă aprigă împotriva celor bănuiţi că ar putea să-l concureze la şefia Partidului. "Teroarea roşie" a început în România prin omorârea unui comunist român, Ştefan Foriş, secretarul general al Partidului Comunist Român, la ordinul unui alt comunist român, Gheorghiu-Dej, care îşi dorea funcţia pentru el însuşi. Doi alţi comunişti români, Emil Bodnăraş şi Gheorghe Pintilie* [Pantiuşa Bodnarenko nu era nici într-un caz român – n. n.], *l-au răpit pe Foriş, ultimul i-a dat cu ranga în cap, iar un alt comunist român, Teohari Georgescu* [de fapt, după numele lui adevărat, Burăh Tescovici – n. n.], *a acoperit crima. Ei, cei mai josnici şi cei mai vrednici de dispreţ servitori ai lui Dej, nu aveau cum să se comporte altfel decât le era stăpânul.*

Să nu se creadă cumva că iau aici apărarea cuiva sau că vreau să reabilitez pe Gheorghiu-Dej şi pe alţii de teapa lui: acesta şi cei care l-au slujit cu credinţă, români sau evrei, rămân ceea ce au fost – personaje malefice, călăi ai propriului popor, ucigaşi de oameni şi de suflete. Evaluarea discriminatorie la care se dedă d-l Solomovici mi se pare însă nu doar cusută cu aţă albă, ci pur şi simplu indecentă. De altfel, nici dumnealui nu-i consideră pe toţi comuniştii evrei inocenţi şi fără de prihană, admiţând că printre ei au fost nu numai victime, ci şi călăi. Printre aceştia din urmă enumeră şi o seamă de securişti notorii: Alexandru Nicolschi, Mişu Dulgheru, Ştrul Mauriciu, Ludovic Weiss, Tudor Sepeanu şi alţi câţiva. D-l Teşu Solomovici nu-şi poate învinge însă subiectivismul, unora dintre aceştia străduindu-se să le găsească alibiuri. De exemplu, despre Ludovic Weiss, după ce enumeră blestemăţiile pe care le-a comis *(În august 1949, în calitate de şef al Securităţii din Satu Mare, a împuşcat cu mâna lui patru ţărani din comuna Odorhei, ... a torturat copii etc.),* spune următoarele: *Ludovic Weiss a fost şi el unul din acei tineri evrei pe care fascismul german, maghiar şi românesc i-au împins, după 23 august 1944, spre comunism. Ludovic Weiss nu a fost un oportunist, devenise comunist din convingere. O convingere curată, fie ea chiar comunistă, e vrednică de stimă... Weiss a torturat, a smuls mărturii mincinoase şi a împuşcat, nu pentru că era evreu, rău şi fanatic, ci a fost rău şi fanatic pentru că aşa i-au cerut-o şefii şi ideologia în care credea, ideologia "urii de clasă".* Curioasă optică, în orice caz: după ce unora le veştejeşti crimele, pe ale altora le justifici aproape cu patetism!

Într-adevăr, Ludovic Weiss a comis blestemăţiile pe care le-a comis nu pentru că era evreu, ci pentru că era o bestie şi un fanatic. Nu poţi face o crimă numai că îţi cere cineva să o faci. Trebuie să ai şi plămadă de criminal. După cum nu poţi adera efectiv la o ideologie care te îndeamnă deschis la ură şi la crimă, dacă nu ai predispoziţie spre ură şi spre crimă.

Dar nu aceasta este miza cărţii. Forţând demonstraţia că "în sferele înalte ale Olimpului comunist" se cultiva un "antisemitism discret" şi că printre evrei nu au fost numai călăi, ci şi victime (lucru perfect adevărat, pentru că şi unii dintre minoritarii evrei au fost hărţuiţi şi arestaţi de Securitate), d-l Teşu Solomovici vrea să dovedească, de fapt, prin deducţie abruptă, că nu evreii au jucat rolul determinant în instaurarea regimului comunist în România.

Aici se impune însă o precizare, pentru că d-l Solomovici cam încurcă borcanele. În această perioadă, nici chiar evreii nu mai acţionau în mod unitar. În timpul celui de-al doilea război mondial, şi imediat după, s-a accentuat fractura produsă în unitatea lor de acţiune încă din timpul primului război mondial. Acum, în perioada de instaurare şi consolidare a regimurilor comuniste în Europa de Est, "nu se mai poate vorbi generalizator despre evrei ca o unitate de acţiune, fiind practic divizaţi între *mozaism, sionism* şi *bolşevism*". Primii rămân ataşaţi tradiţiei rabinice, sioniştii luptă pentru crearea statului evreu şi pentru emigrarea în Palestina, iar bolşevicii, detaşamentul totuşi cel mai numeros, luptă pentru comunizarea (citeşte: deznaţionalizarea şi descreştinarea) ţărilor din regiune. Sigur, au căzut şi unii dintre evrei victime ale sistemului represiv comunist, însă foarte puţini dintre aceştia proveneau din rândurile celor care "băduseră năvala" în partid, majoritatea constituind-o ceilalţi, în special sioniştii.

Dar faptul că tăvălugul sistemului de represiune comunist a strivit *şi* pe unii dintre evrei nu poate fi un argument în susţinerea tezei că nu ei (evreii) au constituit principalul agent patogen care a răspândit în lume molima comunistă. Sintagma de "iudeo-comunism" nu a fost inventată de români. Ea a avut (şi mai are încă) circulaţie universală. Faptul că majoritatea teoreticienilor de bază ai comunismului, în frunte cu Karl Marx (Kissel Mordekay), au fost evrei nu mai poate fi tăgăduit de nimeni, după cum nimeni nu mai poate tăgădui că majoritatea oamenilor politici care au transpus teoria comunistă în instituţii de guvernare au fost, de asemenea, evrei, nu doar la noi, ci mai peste tot, începând cu primul guvern bolşevic din Rusia. Acesta este şi unul dintre motivele tacite pentru care s-a evitat – şi continuă să se evite pretutindeni – un adevărat "proces al comunismului". Iar cartea d-lui Solomovici este mai degrabă psihanalizabilă, prin străduania acestei dezincriminări obsesive, ce ascunde un complex de culpabilitate niciodată asumată, devenit mereu mai obositor pentru toată lumea...

Demostene ANDRONESCU

PARASTASUL REFORMEI

Toamna se numără bobocii

Din raportul care va fi emis de Comisia Europeană în luna noiembrie a acestui an, vom afla dacă România se va număra printre ţările invitate să adere la U.E. în 2007, cu toate consecinţele ce decurg dintr-o asemenea situaţie...

În raportul de anul trecut, Comisia Europeană a arătat negru pe alb că *ţara noastră este singura dintre statele candidate care nu are o economie de piaţă funcţională*. În luna aprilie a. c., vocile *autorizate* ale Uniunii Europene şi ale Statelor Unite (Jonathan Scheele, şeful misiunii U.E. în România; Günther Verheugen, comisarul pentru extinderea U.E.; Michael Guest, ambasadorul S.U.A. la Bucureşti; Obie Moore, preşedintele Camerei de Comerţ Americane din România) au avertizat oficial, la scenă deschisă, instituţiile internaţionale, guvernanţii P.S.D. şi electoratul român asupra "înaltei corupţii" din România, care blochează demararea reformei liberale. În cele şase luni rămase din aprilie (când Vestul a dat acest ultimatum guvernării P.S.D.) până la termenul scadent din noiembrie (când U.E. va da "verdictul" economiei româneşti), guvernului Năstase îi rămâne de făcut ceea ce, de fapt, nu s-a încumetat să facă nici un guvern din decembrie 1989 până în prezent: **reformă**!

În această privinţă, gureşii noştri guvernanţi vor raporta cu surle şi tobe "realizării" programului PSAL1 (care prevede privatizarea a 57 de mari întreprinderi de stat, reprezentând nucleul dur al economiei), dar nu vor putea justifica în faţa Băncii Mondiale (care ne-a acordat 300 de milioane de dolari pentru întărirea, prin acest program, a sectorului privat) absenţa banilor la buget în urma acestor "privatizări". Cu excepţia combinatelor Sidex Galaţi şi Alro Slatina, majoritatea întreprinderilor de stat au fost "cumpărate" pe veresie, cu capital autohton, prin "luxarea" investitorilor străini, de către S.R.L.-uri şi S.A.-uri necunoscute pe piaţa mondială, dar binecunoscute în interior, ca alcătuind clientela P.S.D. Ca să nu mai pomenim de "privatizările" prin P.A.S.-uri (asociaţii de salariaţi), constând, de fapt, în trecerea societăţii din proprietatea statului în proprietatea respectivei conduceri, care nu are nici un interes, în acest caz, să rentabilizeze activitatea întreprinderii din subordine, în vederea creşterii preţului ei de vânzare... În consecinţă, la buget au fost colectate reeşalonările, facilităţile şi scutirile...

Găurile negre (marile întreprinderi de stat neprivatizate, producătoare de pierderi) au fost menţinute nu atât din pricina absenţei investitorilor, cât mai ales pentru că aceste conglomerate industriale, nerentabile pentru stat, sunt însă foarte rentabile pentru S.R.L.-urile căpuşe care le parazitează *la intrare* şi *la ieşire* ("săltând" astfel preţul, atât la furnizori, cât şi la desfacere) şi care împart profitul obţinut cu structurile mafiote care le tolerează existenţa.

"Eroi" au fost, "eroi" sunt încă...

În esenţă, P.S.D. este expresia politică a unei mafii de sorginte K.G.B.-istă, a cărei singură "ideologie" este: "Furaţi pe rupte, dar nu uitaţi să cotizaţi la partid, ca să puteţi fura mai departe!", şi al cărei singur obiectiv real (reprezentând totodată şi sensul tranziţiei) este trecerea avuţiei de stat în buzunarul mafiei de partid. În aceste condiţii, a face reformă ar însemna pentru P.S.D. să-şi taie craca de sub picioare; căci reforma – dacă va fi să înceapă vreodată în România – va trebui să demareze nu cu economia (rămasă, oricum, în paragină), ci cu *justiţia* şi *poliţia*. Activitatea acestora se derulează în prezent doar pentru a-i apăra pe hoţii cei mari – care blochează reformarea economiei, câtă vreme mai e ceva de furat – de oamenii cinstiţi cărora, în aceste condiţii, li se aplică politica de genocid. Reformarea justiţiei şi a poliţiei (eliberarea lor de sub controlul mafiei) va conferi puterea necesară punerii în aplicare a celui mai vital, prioritar şi eficient imperativ al unei economii funcţionale de piaţă: *să nu furi!*

Dacă recenta remaniere guvernamentală ar fi avut drept obiectiv – în urma avertismentelor Vestului – relansarea reformei pe ultima sută de metri, "curăţenia" ar fi trebuit să înceapă chiar cu *justiţia* şi *poliţia*, din motivele arătate mai sus. Dar într-un stat mafiot, aceste ministere reprezintă principalele pârghii prin care hoţii îşi exercită dictatura asupra cetăţenilor oneşti, lipsiţi practic de orice drepturi, buni doar de "muls" prin supra-impozitări din ce în ce mai aberante şi abuzive (precum recenta taxă radio-tv percepută, sub ameninţarea întreruperii furnizării curentului electric, chiar şi de la cei care nu deţin aparatură radio-tv!) şi nevoiţi să-şi caute dreptatea – dacă-i ţin nervii şi buzunarul – tocmai la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. (Despăgubirile pe care le suportă statul român în urma deciziei acestei instanţe ar trebui să fie achitate nu de la buget, pe spezele contribuabilului, ci chiar din buzunarul ministrului Justiţiei – principalul vinovat de această situaţie.)

Aceasta este, desigur, singura raţiune de stat în funcţie pentru care Rodica Stănoiu, diriguitoarea Ministerului Justiţiei (la adresa căruia au fost formulate cele mai numeroase critici din partea organizaţiilor internaţionale, ba chiar şi anumite nemulţumiri din partea premierului), şi Ioan Rus, ministrul de Interne (criticat – de ochii lumii? – şi de Ion Iliescu, şi de Adrian Năstase pentru ineficienţa poliţiei), au supravieţuit remanierii. Ca răsplată pentru modul în care a condus ancheta în cazul vilelor cu epoleţi, construite din bietele resurse bugetare ale miliţienilor "săraci, dar cinstiţi", Ioan Rus a fost investit chiar cu puteri suplimentare, păstorind şi Ministerul Administraţiei Publice!

În acelaşi fel a fost recompensată şi Hildegard Puwak; chiar dacă România e codaşă la încheierea capitolelor de negociere cu U.E., doamna ministru nu numai că rămâne în continuare (i)responsabilă de (dez)integrarea noastră europeană, dar preia şi jilţul Departamentului Mediului (poate pentru că, picată în transă, dovedeşte probabil, cui şi când trebuie, reale calităţi de mediu...).

"Exterminatorul" Mihai Tănăsescu se menţine şi el la conducerea Ministerului Finanţelor, pentru că a dispus "văduvirea" Asigurărilor de Sănătate de vreo 15.000 de miliarde lei – ceea ce a determinat-o pe Daniela Bartoş, fostul ministru al Sănătăţii (înlocuit de medicul personal al lui Ion Iliescu), să declanşeze "reforma" *sui generis* a sistemului sanitar: închiderea spitalelor, reducerea drastică a medicamentelor compensate şi gratuite, blocarea plăţilor datorate farmaciilor care au onorat respectivele reţete.

Cât despre menţinerea lui Ilie Sârbu ca ministru al Agriculturii, aceasta probabil că se justifică nu doar prin "meritele" sale deosebite de a-i fi arendat colegului de partid Culiţă Tărâţă nici mai mult, nici mai puţin decât Insula Mare a Brăilei şi de a nu fi fost în stare să încaseze redevenţele datorate Agenţiei Domeniilor Statului, aflate în subordinea sa, cât mai ales veleităţilor sale iniţiale de... teolog. Cum s-ar zice, "omul potrivit la locul potrivit" pentru *prohodul* agriculturii şi *parastasul* reformei. În rest, Dumnezeu cu mila...

Victoria Moscovei

În numărul din ianuarie a. c., analizând conflictul dintre primul-ministru (iniţiatorul proiectului *alegerilor anticipate*, în vederea relansării unui nou P.S.D., controlat numai de actualul său preşedinte Adrian Năstase, prin marginalizarea lui Ion Iliescu în simpla postură de senator) şi preşedintele statului (iniţiatorul proiectului-replică al *remanierii guvernamentale*), avertizam: "Chiar dacă Adrian Năstase va fi nevoit să renunţe la alegerile anticipate, Ion Iliescu nu se va mulţumi doar cu această jumătate de victorie. El va încerca să forţeze mâna premierului în vederea unei remanieri care să încline centrul de greutate al guvernului spre Moscova. Dacă nu va reuşi prin presiunile de culise să impună o majoritate anti-reformistă, atunci nu va ezita să recurgă probabil – în locul minerilor – la neaşteptata complicitate a opoziţiei. Anul 2003 miroase a «mineriadă» – deocamdată parlamentară".

Mineriada parlamentară a avut loc două luni mai târziu, prin iniţierea şi redactarea de către P.R.M. (înrudit, prin radicalismul său anti-occidental, cu aripa conservatoare din P.S.D., susţinătoarea lui Ion Iliescu) a moţiunii de cenzură anti-corupţie, susţinute de P.N.L şi P.D.; demersul parlamentar împotriva guvernului Năstase s-a desfăşurat *concomitent cu instigarea tot de către activişti P.R.M.* a muncitorilor braşoveni, ameninţaţi cu disponibilizările solicitate de F.M.I., la un "război social" scăpat pe moment de sub controlul liderilor sindicali, gata să se extindă şi la "redutele" siderurgice Reşiţa şi Hunedoara.

Pe fondul acestei "evoluţii", restructurarea guvernamentală – constând, pe de-o parte, în reducerea numărului de ministere şi, pe de altă parte, în promovarea apropiaţilor Palatului Cotroceni în aproape

(continuare în pag. 4)

Traian Călin UBA

CE MAI CITIM PE INTERNET

CE POȚI FACE... CU DOUĂ VACE?*

COMPANIE AMERICANĂ
Ai două vaci. Vinzi una și o forțezi pe cealaltă să producă lapte cât patru. Ești surprins când vaca moare. O clonezi și o iei de la capăt.

COMPANIE FRANCEZĂ
Ai două vaci (de dreapta). Faci grevă pentru că dorești să ai trei vaci (de stânga).

COMPANIE JAPONEZĂ
Ai două vaci. Le reproiectezi astfel încât să fie de zece ori mai mici decât o vacă obișnuită și să producă de douăzeci de ori mai mult lapte. Apoi creezi imagini animate inteligente ale vacii, numite *Cowkemon*, și le promo-vezi la scară globală.

COMPANIE GERMANĂ
Ai două vaci. Le reproiectezi astfel încât să trăiască o sută de ani, să mănânce o dată pe lună și să se mulgă singure, din "imperativ categoric". Dacă lâncezesc, le cânți: *Deutschland, Deutschland über alles...*

COMPANIE BRITANICĂ
Ai două vaci. Amândouă sunt nebune.

COMPANIE ITALIANĂ ȘI/SAU SPANIOLĂ
Ai două vaci, dar nu știi unde sunt. Pleci în pauza de prânz, înjurând fascismul.

CAPITALISM TRADIȚIONAL. *Ai două vaci. Vinzi una (la licitație) și cumperi un taur (din lumea a treia). Cireada se înmulțește, iar economia prosperă. Vinzi totul și ieși la pensie cu câștigul (pe care urmașii îl reinvestesc în petrol).*

CAPITALISM CORPORATIST (TIP ENRON). *Ai două vaci. Vinzi trei dintre ele companiei tale listate public, folosind scrisori de credit deschise la bancă de cumnatul tău, apoi execuți un schimb datorie/creanță cu o ofertă generală asociată, astfel încât recapeți cele patru vaci, cu scutire de taxe pentru cinci. Drepturile asupra celor șase vaci sunt transferate – printr-un intermediar – către o companie din Insulele Cayman, deținută în secret de acționarul majoritar, care revinde companiei tale drepturile pentru toate cele șapte vaci. Conform raportului anual, compania deține opt vaci, cu opțiune pentru încă una. Vinzi o vacă pentru a cumpăra un președinte al S.U.A., ceea ce te lasă cu nouă vaci. Nu se furnizează nici o foaie de bilanț împreună cu comunicatul. Publicul înghite.*

COMPANIE RUSEASCĂ
Ai două vaci. Le numeri și afli că ai 5 vaci. Le numeri din nou și afli că ai 42 de vaci. Le numeri din nou și afli că ai 12 vaci... Te oprești din numărat vaci și deschizi altă sticlă de vodcă. Te umflă plânsul, dar îți aduci aminte că Moscova nu crede în lacrimi.

COMPANIE INDIANĂ
Ai două vaci. Te închini la ele.

COMPANIE CHINEZEASCĂ
Ai două vaci. Ai 300 de oameni care le mulg. Declari șomaj zero și productivitate bovină înaltă, apoi îl arestezi pe reporterul care a publicat cifrele.

COMPANIE ROMÂNEASCĂ
Ai 6 vaci și costuri cât pentru 10; mulgi doar 3, alergi bezmetic printre ele, te apucă dorul după vremurile bune, mai aduci personal pentru alte 5, intri în faliment, dai vina pe bou și te rogi să moară și vaca vecinului.

COMPANIE ISRAELIANĂ
Ai două vaci. Le mulgi bine, le scoți certificat de supraviețuitoare de la Auschwitz și aștepți până când una va naște un vițel de aur, iar cealaltă o vițică roșie. Pe urmă te ocupi de boi.

* Preluare creatoare, de tip neofolcloric.

PARASTASUL REFORMEI

(urmare din pag. 3)

jumătate din pozițiile deținute de miniștrii actualului guvern – reprezintă o înfrângere a partidei "occidentalizante", partizana alegerilor anticipate ca mijloc de debarasare de "conservatorii" din P.S.D., și o victorie a partidei "moscovite", partizana remanierii guvernamentale ca mijloc de înghețare a reformei.

Președintele pupezelor zbârlite...

Dublarea autorității premierului de către oamenii președintelui nu se oprește însă la nivelul executivului. Aceeași structură bicefală a fost imprimată și partidului de guvernământ, prin crearea unui al doilea post de conducere, de președinte executiv al P.S.D., în care – la concurență cu Adrian Năstase – a fost numit Octav Cozmâncă, pentru care "Ion Iliescu este cel mai important om politic al României" – ceea ce face din P.S.D. o formațiune politică schizoidă, cu dublă comandă. Prin această manevră, P.S.D., care de o bună bucată de vreme nu mai riscă nici o decizie politică sau guvernamentală care să contravină așteptărilor electoratului său anti-reformist și anti-occidental, intră efectiv în campania electorală încredințată lui Octav Cozmâncă – prototipul cadristului ceaușist din guvernul Dăscălescu al "epocii de aur". Cu Ion Iliescu înghesuit în corzi, marginalizat și decăzut din drepturile sale de președinte P.S.D., aripa Năstase ar fi putut accelera ritmul privatizării, răspunzând astfel solicitărilor Occidentului, dar ar fi riscat să piardă alegerile (pentru că nici invitația de a adera la N.A.T.O. și nici anularea vizelor Schengen n-au avut nici un efect imediat asupra românului amărâștean). Revenind însă la stânga (adică la discursuri, promisiuni și măsuri populiste), cu Ion Iliescu relansat în lupta pentru putere în interiorul partidului și al guvernului, P.S.D. închide ușa Occidentului, cu șanse sporite însă de a-și duce de nas până la alegeri electoratul specific, căruia îi va sugera mult mai intens de acum înainte că tot răul economiei nefuncționale provine din necesitatea reformelor solicitate de Organismele Internaționale și de Uniunea Europeană, în timp ce, vorba aceea, "lumina vine de la Răsărit...".

În varianta oficială, rolul lui Cozmâncă, rotit de la șefia Administrației Publice la cea a partidului de guvernământ, este acela de a pregăti campania electorală a P.S.D.; în realitate, însă, el pregătește revenirea lui Ion Iliescu la conducerea P.S.D. la sfârșitul mandatului său prezidențial, în cazul în care Adrian Năstase va câștiga alegerile prezidențiale. Dacă nu le va câștiga, "uzurpând" astfel în continuare locul lui Ion Iliescu, președintele țării mizează pe sprijinul partidului *Noua Democrație* (ceea ce echivalează cu spargerea P.S.D.!), care îl are drept lider pe prietenul apropiat al lui Ion Iliescu, avocatul Marian Enache, "cel care, neînțelegându-se cu Adrian Năstase, a preferat să se refugieze pentru o vreme la A.P.R." (cf. *România liberă* /17 iunie). Preconizatul partid se bazează pe o finanțare grecească, prin intermediul generalului Grilakis (fost membru de onoare al P.D.S.R. și prieten al președintelui Iliescu), care "a condus serviciul secret elen pentru supravegherea țărilor europene, în special a spațiului balcanic". După cum informează cotidianul mai sus citat, "finanțarea grecească se va folosi cu precădere pentru înființarea unui serviciu special de informații", urmând ca "actualul președinte să folosească informațiile virate de Enache, mai ales dacă de la Cotroceni nu va reuși să se retragă în fruntea P.S.D.".

În cazul în care nici această "variantă de avarie" nu se va dovedi salvatoare, Ion Iliescu, care nu concepe propria sa existență decât ca președinte, a acceptat – ca să nu rămână cu buza umflată – președinția (deocamdată onorifică) a Ligii Pupezelor Zbârlite de Fum, o asociație a copiilor care militează împotriva fumatului (cf. *Ziua* /19 iunie), ceea ce reprezintă totuși o ieșire din scenă onorabilă, după o activitate militantă de o viață, pentru Cucuveaua zbârlită de la Cotroceni...

AMĂGIRI & DEZAMĂGIRI

Marginalii la relaţiile politice româno-americane (XII)

(urmare din numărul trecut)

A doua zi după condamnarea lui Iuliu Maniu şi decapitarea întregii opoziţii politice care încerca să reziste procesului de sovietizare a ţării, Regele Mihai şi Regina Mamă plecau la Londra, pentru a asista la căsătoria principesei Elisabeta cu prinţul Philip. Guvernul comunist condus de Petru Groza nu s-a opus acestei vizite, în speranţa că regele va folosi acest prilej pentru a nu mai reveni în ţară, rezolvând astfel unul dintre ultimele obstacole în calea transformării României într-un stat comunist: monarhia.

Imediat după sosirea în capitala Marii Britanii, suveranul a stabilit contacte cu personalităţile politice anglo-americane, pentru a le informa asupra a ceea ce se petrece în România aflată sub ocupaţie sovietică. Cele mai complete informaţii în legătură cu aceste contacte le avem din cuprinsul a două rapoarte pe care ambasadorul Statelor Unite la Londra, diplomatul de carieră Douglas, le-a trimis superiorului său de la Washington, subsecretarul de stat Lovett, descoperite de Nicolae Baciu în arhivele americane şi reproduse atât în original, cât şi în traducere în lucrarea sa *Agonia României*. Cele două documente, pe care le reproducem mai jos sunt valoroase din două puncte de vedere. Primul: guvernul american avea posibilitatea să cunoască ce se petrece în spatele Cortinei de fier dintr-o sursă ale cărei informaţii nu puteau fi puse la îndoială. Cel de al doilea: românii au posibilitatea să afle că speranţele lor într-o intervenţie americană, care să-i scape din ghearele comunismului erau lipsite de orice temei.

Primul din cele două documente este datat 22 noiembrie 1947 şi poartă menţiunea "Top secret", deşi în mod cert Kremlinul a aflat de conţinutul său înaintea Washingtonului, deoarece unul dintre "apostoli", Guy Burgess, fugit şi el la Moscova în 1951, era asistent principal al lui Sir Hector McNeill, subsecretar de stat la Foreign Affaires sub ministeriatul lui Ernest Bevin. Dar iată conţinutul acestui document:

"La cererea Regelui Mihai, l-am întâlnit ieri după amiază pe el şi pe Regina Mamă. Ei mi-au explicat situaţia din România după cum urmează:

a) Comuniştii au câştigat controlul asupra celor mai importante posturi din guvern. Toţi ceilalţi, ce nu sunt pe faţă membri ai Partidului Comunist, sunt complet la discreţia lor.

b) Toţi prietenii lor şi profesorii independenţi de la universităţi au fost arestaţi.

c) Dreptul său de a dizolva parlamentul sau de a schimba guvernul i-a fost luat.

d) În cazul în care se va întoarce în România, lui i se va cere fie să semneze decretele comuniste cu care el nu e de acord, fie - ca alternativă - să abdice. Semnarea decretelor el nu o va face, abdicarea înseamnă moarte sau închisoare în fundul Siberiei.

2. Eu i-am explicat că el, şi numai el singur, trebuie să decidă dacă se va reîntoarce în ţară sau va rămâne în străinătate. Noi recunoaştem serviciile pe care el le-a adus şi avem îndoieli dacă în viitor el va mai putea aduce vreun serviciu util ţării sale. Noi nu-i cerem lui să decidă, fie de a-şi asuma responsabilităţile sale în ţara sa, fie de a profita de această ocazie ca să nu se mai întoarcă.

3. El m-a întrebat dacă:

a) poate veni în Statele Unite şi

b) dacă în Statele Unite poate adresa o proclamaţie către poporul său, pe care consideră de datoria sa să o facă. În legătură cu acest punct, el se îndoieşte că britanicii îi vor permite să facă o asemenea declaraţie în Anglia. El nu l-a văzut încă pe Bevin, dar îl va vedea luni.

c) A sugerat că ar dori să-l vadă pe secretarul de Stat Marshall.

4. Asupra punctelor 3 a), b) şi c) de mai sus eu i-am spus că le voi discuta cu secretarul Marshall, cu care nu le-am discutat până acum.

5. Personal sunt de părere că, în cazul în care el va pleca în Statele Unite înainte de a face proclamaţia, plecarea sa va fi de notorietate publică şi deci orice proclamaţie ar face apoi din Statele Unite, ea va fi anihilată prin acţiunea luată de comunişti în România între timp. În mod practic, deci, noi nu considerăm că e bine ca el să părăsească Anglia pentru Statele Unite şi acolo să facă proclamaţia ce are în gând. În plus, noi ne îndoim că în conjunctura actuală el trebuie să utilizeze Statele Unite ca pe centrul unei activităţi politice. În consecinţă, noi credem că, în cazul în care el decide să nu se mai întoarcă în România, să-şi facă proclamaţia publică printr-o conferinţă de presă sau prin alt mijloc, dar în Europa.

Referitor la punctul 3 a) noi nu vedem nici un motiv ca, după ce va fi dat proclamaţia sa, să nu i se acorde o viză pentru a vizita Statele Unite. În ceea ce priveşte dorinţa sa de a vedea pe secretarul de Stat Marshall, prima mea reacţie este că ar fi bine ca el să-l vadă numai după ce s-a decis să se întoarcă în ţara sa, ori să nu se mai întoarcă, şi după ce şi-a făcut proclamaţia.

6. Am să-l văd pe rege din nou, fie luni după-amiază, fie marţi, după ce-l va vedea pe Bevin.

Am fost foarte impresionat de acest tânăr, de simţul său de răspundere şi de ataşamentul lui faţă de datorie. El are a decide asupra uneia din cele mai grele probleme. El este decis să facă ce este mai bine". Semnat: DOUGLAS.

Cea de-a doua întâlnire a ambasadorului american la Londra cu suveranul României nu aduce nimic nou. Nici pentru soarta României şi nici pentru Regele Mihai. Raportul pe care diplomatul american îl trimite superiorului său de la Washington subliniază încă o dată, dacă mai era nevoie, ingratitudinea americanilor faţă de cel care, cu preţul sacrificării propriului său popor, le-a ajutat Aliaţilor să termine războiul în Europa cu şase luni mai devreme. Un motiv care ne determină să reproducem şi textul acestui document:

"În ziua de 25 noiembrie l-am văzut din nou pe regele României şi pe mama sa. Am repetat regelui declaraţiile mele anterioare, şi anume că ar fi nepractic să facă «proclamaţia» sa către poporul român din Statele Unite şi că după toate probabilităţile, va lua măsuri în ceea ce priveşte statutul său, şi în al doilea rând fiindcă guvernul Statelor Unite nu consideră înţelept ca teritoriul american să fie utilizat pentru o asemenea proclamaţie. I-am spus din nou că singurul loc de unde ar putea face proclamaţia ar fi Europa. În legătură cu acest punct, regele a spus funcţionarului de la ambasadă că «a simţit» că guvernul britanic nu doreşte ca el să facă proclamaţia sa din Marea Britanie, deşi el nu a făcut o cerere directă pentru aceasta. El a remarcat că în conversaţia sa cu Bevin l-a găsit pe acesta *unhelpful* de nici un folos, că Bevin nu i-a dat nici un fel de sfat şi nu a făcut aproape nici un fel de comentariu la expunerea pe care regele i-a făcut-o ministrului de Externe. I-am spus lui Mihai că noi suntem conştienţi şi apreciem serviciile aduse de el în ultimii 2-3 ani. I-am spus că noi credem că el nu va mai putea salva nimic reîntorcându-se în ţară, din cauza controlului absolut al comuniştilor asupra României şi a faptului că în ultimele luni poziţia sa a fost deteriorată şi puterea sa redusă. I-am spus totuşi că noi nu putem să-i cerem să se întoarcă sau nu şi că trebuie să înţeleagă că el singur trebuie să ia hotărârea finală. Regele m-a întrebat de asemenea dacă, în cazul în care el se întoarce şi comuniştii *acţionează* (*take action*) contra lui, putem să-l scoatem, şi dacă poate găsi azil la legaţia americană. I-am răspuns că eu nu ştiu ce instrucţiuni au fost date legaţiei americane din Bucureşti asupra acestei chestiuni, dar i-am subliniat poziţia geografică a României şi îndoiala mea că noi am putea face ceva în mod efectiv, ca să-l scoatem din România. Am aflat aseară că regele are de gând să părăsească azi Londra, în drum spre Lausanne, şi că s-a decis să se întoarcă în România în ziua de 2 decembrie. Aceste lucruri mi le-a spus dl. Caranfil, care este unul dintre apropiaţii regelui. Tot el mi-a spus că regele este profund descurajat de primirea rece făcută de oficialităţile britanice. Eu am simţit - date fiind încercările faţă de noi - că, dacă el va decide să se întoarcă în România, va lăsa în seama noastră răspunderea întoarcerii sale, precum şi evenimentele negative ce i-ar putea urma. De aceea, după ce am discutat cu Bohlen [consilier la Departamentul de Stat – n.n.], m-am dus să-l văd din nou azi dimineaţă. I-am repetat o dată mai mult cât de mult apreciem serviciile ce el ne-a adus, îndoiala noastră că el mai poate continua a servi cu folos, dar că noi nu-i putem cere nici să nu se întoarcă, nici să rămână. [...] M-a întrebat dacă, în caz că împrejurările o vor necesita, ar putea să vadă pe ministrul nostru la Berna. I-am răspuns că eu cred că aceasta se poate aranja". Semnat: DOUGLAS.

Regele Mihai I şi Mareşalul Ion Antonescu, înainte de Marea Trădare de la 23 august 1944

Textele celor două rapoarte ale ambasadorului american la Londra nu au nevoie de nici un comentariu. Ele exprimă fără echivoc hotărârea administraţiei Statelor Unite (conduse de democratul Harry Truman) şi a guvernului britanic (condus de laburistul Richard Attlee) de a respecta atât litera cât şi spiritul înţelegerilor încheiate cu Uniunea Sovietică privind "zonele de influenţă" în care fusese împărţită Europa. La aproape doi ani de la discursul ţinut de Churchill, în prezenţa lui Truman, la Fulton (5 martie 1946), aliaţii nu au întreprins nici un pas hotărât pentru a pune capăt Cortinei de fier. Dimpotrivă, prin intermediul ambasadorului Douglas şi a ministrului de Externe britanic, Bevin, i s-a interzis categoric Regelui Mihai să pronunţe o "proclamaţie" cu privire la situaţia din România în capitalele celor două Mari Puteri care se voiau a fi considerate simboluri ale libertăţii popoarelor, democraţiei şi drepturilor omului. În acest context, să notăm un fapt de o importanţă capitală pentru viitorul României. Altfel ar fi sunat o "proclamaţie regală" făcută în stare de libertate la Londra sau Washington, prin care erau denunţate abuzurile comuniste prin încălcarea flagrantă a tuturor principiilor, pe care, cel puţin formal, învingătorii din cel de-al doilea război mondial le declaraseră ca temelie a lumii postbelice, decât ruşinosul act de abdicare, semnat de Regele Mihai la Bucureşti, sub presiunea exercitată de guvernul comunist al lui Petru Groza.

Dacă Londra şi Washingtonul i-au lăsat, chipurile, Regelui Mihai deplina libertate de decizie, dacă să se reîntoarcă în ţară sau să rămână în Occident (cu condiţia de a se abţine de la orice act politic în cele două capitale), suveranul României a cerut şi părerea lui Winston Churchill. "În capitala britanică – scrie istoricul Vlad Georgescu în *Istoria românilor de la origini până în zilele noastre* – Mihai a fost într-adevăr sfătuit de cei mai mulţi oameni politici

(continuare în pag. 8)

Gabriel CONSTANTINESCU

AMĂGIRI & DEZAMĂGIRI

(urmare din pag. 5)

americani şi englezi să nu se mai întoarcă; doar Churchill a fost de părere că «oricare ar fi riscul, întoarce-te la datorie»". În realitate, sfatul bătrânului reprezentant al "perfidului Albion" nu urmărea să creeze un "erou" în spaţiul carpato-dunărean, ci doar să-l sacrifice pe nefericitul Mihai, la fel cum în octombrie 1944, la Moscova, sacrificase, în înţelegere murdară cu Stalin, întreaga naţiune română. Ştiind bine ce se va întâmpla cu Regele României la reîntoarcerea în ţară, cinicul politician englez a profitat de prilejul ce i se oferea pentru a adăuga o piesă în plus la veridicitatea conceptului de "Cortină de fier", pe care-l pusese în circulaţie, nu atât din îngrijorare pentru soarta popoarelor din această parte a lumii, cât pentru a proteja Imperiul britanic aflat în pragul dezagregării.

Dar să urmărim desfăşurarea cronologică a evenimentelor. La scurt timp după plecarea Regelui şi Reginei Mamă la Londra, au început preparativele pentru abolirea monarhiei. La 6 noiembrie 1947, printr-un vot de neîncredere adoptat de Adunarea Deputaţilor, miniştrii din gruparea Tătărescu (Afaceri Externe, Finanţe, Lucrări Publice şi Culte) au fost siliţi să demisioneze. În locul lor au fost numiţi comunişti "pur-sânge", fie declaraţi ca atare, fie infiltraţi în celelalte partide din BPD. Astfel, Ana Pauker a devenit ministru al Afacerilor Externe, Vasile Luca, ministru al Finanţelor, Theodor Iordăchescu, ministru al Lucrărilor Publice, iar Stanciu Stoian, ministru al Cultelor. În ziua de 21 decembrie 1947, Regele Mihai I şi Regina Mamă Elena au revenit în ţară. Două zile mai târziu, Emil Bodnăraş, de fapt ministrul Apărării Naţionale, a efectuat o nouă epurare a cadrelor militare, înlocuind pe ofiţerii consideraţi nesiguri cu elemente devotate Partidului Comunist. Totodată aduce în capitală Divizia "Tudor Vladimirescu", al cărei corp ofiţeresc fusese format şi îndoctrinat în URSS.

"La nouă zile după revenirea Regelui – scrie Ghiţă Ionescu în *Comunismul în România*, folosind ca sursă principală de informare cartea lui A. Gould, *Crown against Sickle* (*Coroana împotriva secerii*) – Groza şi Gheorghiu-Dej i-au cerut monarhului să se întoarcă de la locuinţa sa din Sinaia la Bucureşti, pentru unele chestiuni urgente. Regele a sosit în capitală la 30 decembrie şi i-a primit pe cei doi în audienţă, în prezenţa Reginei Mame. Ei i-au cerut să abdice; Groza, cu obişnuita lui vulgaritate, i-a înfăţişat acest lucru ca pe o afacere convenabilă, pe care el, un intermediar onest, o înlesnea. Dej a evocat cu fanatism viitorul poporului român şi a mai mărturisit că Regele avea o «influenţă tulburătoare» şi că atâta vreme cât va rămâne în România «vor fi întotdeauna necazuri». Dej a reamintit dovezi din procesul Maniu, care puteau fi utilizate ca să se creeze impresia că Regele complota cu americanii şi englezii. Ambii i-au prezentat un document de abdicare gata pregătit, pe care Regele urma să-l semneze pe loc. Când el a refuzat, cei doi i-au dat o jumătate de oră să reflecteze. Între timp, Regele a aflat că telefoanele palatului fuseseră tăiate şi că palatul însuşi fusese înconjurat de trupe loiale comuniştilor. Când s-a întors în sala de audienţe, Regele a refuzat din nou să semneze. Groza i-a spus atunci că guvernul va acţiona. «Va curge sânge, va fi probabil război civil, însă responsabilitatea vă va reveni». În cele din urmă, Regele a semnat. În aceeaşi zi guvernul a anunţat crearea Republicii Populare Române şi a trecut la pregătirea unei noi constituţii [...]. Astfel lua sfârşit Regatul României, ai cărui 70 de ani de existenţă coincideseră cu perioada deplinei suveranităţi a ţării".

O bună parte din istorici, prezentând actul abdicării Regelui Mihai, pun accentul pe împrejurările în care s-a produs semnarea documentului, subliniind cu insistenţă faptul că suveranul României a fost silit moral şi fizic să semneze renunţarea la tronul României. Mai important însă, pentru viitorul ţării, decât cadrul şi condiţiile în care a avut loc abdicarea, este conţinutul documentului prin care era abolită monarhia. De aceea îl vom reproduce în întregime:

MIHAI I-iu

Prin graţia lui Dumnezeu şi voinţa naţională

La toţi de faţă şi viitori, sănătate!

În viaţa Statului român s-au produs în ultimii ani adânci prefaceri politice, economice şi sociale, care au creat noi raporturi între principalii factori ai vieţii de Stat.

Aceste raporturi nu mai corespund astăzi condiţiilor stabilite de Pactul fundamental – Constituţia Ţării – ele cerând o grabnică şi fundamentală schimbare.

În faţa acestei situaţiuni, în deplină înţelegere cu factorii de răspundere ai Ţării, conştient de răspunderea ce-mi revine, consider că instituţia monarhică nu mai corespunde actualelor condiţiuni ale vieţii noastre de Stat, ea reprezentând o piedică serioasă în calea dezvoltării României.

ABDIC

pentru mine şi pentru urmaşii mei la Tron, renunţând pentru mine şi pentru ei la toate prerogativele ce le-am exercitat ca Rege al României.

Las poporului român libertatea de a-şi alege noua formă de Stat.

MIHAI R

Dat la Bucureşti, astăzi 30 Decembrie 1947.

"Din timpurile cele mai vechi – scrie Mihail Sturdza, fost Ministru al Afacerilor Externe, în cartea sa *România şi sfârşitul Europei. Amintiri din ţara pierdută* – Istoria ne-a adus la cunoştinţă povestea multor împăraţi şi regi plecaţi de bună voie, alungaţi de pe tron, sau ucişi pe treptele lui. La cunoştinţa noastră, în nici un caz Suveranul nu a afirmat că regimul monarhic «reprezenta o piedică serioasă în calea dezvoltării ţării sale». La urma urmei, dreptul de a hotărî în această privinţă este al poporului însuşi; mai ales când măinile în care este lăsat sunt cele ale celor mai crunţi tirani. Bunul şi credinciosul popor român, care iertase fiului toate păcatele tatălui, arătase o dată mai mult care erau sentimentele sale faţă de moştenitorul lui Carol I şi al Regelui Ferdinand când cu răscoala din ziua Sfântului Mihai [8 noiembrie 1945 – n.n.], care umpluse străzile Bucureştiului cu morţi şi răniţi. Ce l-a putut hotărî pe Regele Mihai să iscălească un asemenea text? L-a iscălit el sub presiunea unor ameninţări, sau sub cea a unor făgăduieli de caracter financiar, după cum s-a afirmat cu insistenţă? Faptul era că Regele care dădea această nemaipomenită dovadă de slăbiciune era cel care întinsese capcana în care armata română trebuia să cadă, cel care predase duşmanului pe Mareşalul Antonescu, comandantul suprem al acestei armate, cel care acceptase fără un gest de protestare azvârlirea lui Maniu şi a lui Dinu Brătianu în închisorile unde trebuiau să moară".

Nu mai puţin aspru în judecarea actului de abdicare, este jurnalistul şi omul de mare cultură Pamfil Şeicaru. Ca şi diplomatul de carieră Mihail Sturdza, Pamfil Şeicaru avea deplină îndreptăţire morală să condamne atât actul de abdicare, cât mai ales pe semnatarul lui. Un document care nu-l angaja pe fostul suveran doar ca persoană, ci, prin forma în care a fost redactat de juriştii comunişti, anula toate înfăptuirile României moderne, transformând "Regatul României din Stat naţional unitar şi indivizibil", aşa cum definea Ţara primul articol al Constituţiei României Mari din 1923, într-o anexă a Uniunii Sovietice.

"Nu este numai un act de abdicare a unei persoane, cuprinzând şi pe urmaşii lui la tron – scrie Pamfil Şeicaru în *Karl Marx, însemnări despre români* –, ci declaraţia că monarhia este perimată ca instituţie, «ea reprezentând o piedică serioasă în calea dezvoltării României». Cred că este unica formulare în acest sens a unei abdicări, în istoria instituţiei monarhice. Bineînţeles, abdicarea a fost târguită, şi compensaţia plătită la diverse scadenţe. Să trecem peste aspectul dezonorant al comercializării unui act solemn, de o importanţă istorică; mă limitez să pun întrebarea logică: ce mai reprezintă în exil cel care a abdicat la 30 decembrie 1947? Un renegat al monarhiei, ca instituţie pe care o declara «piedică serioasă în calea dezvoltării României», şi avea dreptate. Autor al loviturii de stat din 23 august 1944, spre a duce ţara la o capitulare fără condiţii, de pe urma căreia 175.000 de ostaşi români au fost duşi ca prizonieri în Siberia, nimeni neştiind câţi au revenit în ţară, câţi au murit şi câţi mai lucrează ca ocnaşi în minele din Siberia. În plus, colaborator activ al Rusiei sovietice de la 23 august 1944 până la 30 decembrie 1947. Care din aceste titluri sunt invocate spre a fi declarat «factor constituţional»?".

Evitând să se aplece asupra conţinutului actului de abdicare, Vlad Georgescu, în *Istoria românilor*, trece fugitiv peste acest moment de răscruce pentru ţară şi viitorul poporului român, încheindu-şi relatarea cu câteva consideraţii asupra personalităţii fostului monarh: "Era fără îndoială un sfârşit nemeritat de domnie; regele Mihai fusese un rege bun, precum bunicul său Ferdinand. Modest şi democrat, cu simţul datoriei faţă de ţară [sic!], un simţ care lipsise tatălui său, ar fi putut ajunge un rege mare, asemenea lui Carol I". Şi ca să-i explice eşecurile, îl parafrazează pe cronicar – Nu sunt vremurile sub om, ci bietul om sub vremuri!" – şi îşi încheie caracterizarea cu cuvintele: "A avut însă parte de vremuri tulburi, pe care nici un cap încoronat sau om politic nu le-ar fi putut înrâuri".

La fel de succint, dar mult mai circumspect este Florin Constantiniu în *O istorie sinceră a poporului român*. Neavând probabil suficiente elemente pentru a-şi da seama cum va evolua problema monarhiei în perioada postdecembristă în sistemul de relaţii internaţionale creat după dispariţia Uniunii Sovietice, menţionează abolirea monarhiei ca un fapt, fără semnificaţie deosebită," în contextul procesului complex de sovietizare a României". Abolirea monarhiei – scrie istoricul sincer – la 30 decembrie 1947, prin abdicarea forţată a regelui Mihai, arată că iniţiativa în această privinţă a aparţinut Moscovei".

Trecerea timpului elimină evenimentele nesemnificative din filele cărţilor de istorie, reţinând doar faptele esenţiale. Nu elimină însă niciodată semnificaţiile morale care însoţesc aceste fapte. De la semnarea actului de abdicare al fostului rege al României s-a scurs mai bine de o jumătate de veac. O jumătate de veac de crime şi nelegiuiri săvârşite de comunişti, răstimp în care şi vii, şi morţii au fost deposedaţi de toată agoniseala, fie dobândită prin muncă cinstită, fie moştenită înainte de înstăpânirea comuniştilor asupra ţării. Un prim act solemn, care ar fi trebuit să dovedească atât românilor cât şi lumii întregi că era comunistă a luat sfârşit, trebuia să fie aplicarea până la ultima consecinţă a principiului *Restitutio in integrum*. Nu s-a întâmplat însă aşa. Deşi după decembrie '89 s-au emis legi care prevedeau restituirea proprietăţilor "naţionalizate", atât cei care le-au conceput, dar mai ales cei chemaţi să le aplice, fac parte din categoria acelor ipochimene comuniste care, înainte de a se travesti în "democraţi", credeau nestrămutat în următorul verset din *Manifestul Partidului Comunist*, Biblia adepţilor lui Marx: "Comuniştii pot rezuma teoria lor într-o formulă unică: desfiinţarea proprietăţii private".

Regele Mihai I în exil, la Versoix, cu Regina Ana

Aşa se explică de ce, la mai bine de 13 ani de la aşa-zisa "Revoluţie", restituirea proprietăţilor jefuite de comunişti este departe de a fi înfăptuită. Românii bântuie bezmetic prin sălile tribunalelor, izbindu-se la fiecare pas de tot soiul de şicane create intenţionat, pentru ca repunerea în drepturi să fie cât mai mult amânată. În schimb, comuniştii de ieri, deveniţi azi democraţi înfocaţi, nu numai că şi-au redobândit tot ce au avut înainte de instaurarea regimului comunist, dar continuă să beneficieze, cu sprijinul unei puteri judecătoreşti total aservite puterii politice, de proprietăţi şi bunuri care nu le-au aparţinut niciodată.

În acest climat de haos moral, Ion Iliescu, demn urmaş al lui Groza şi Dej, pentru a compromite, pentru vecie, ideea monarhică în România, ratificând pentru a doua oară actul de abdicare de la 30 decembrie 1947, i-a întins fostului monarh o capcană, în care acesta a căzut prea uşor. Mimând datoria creştinească de "pace şi bună învoire între oameni", vicleanul comunist i-a oferit fostului rege nu numai prietenia sa şi statutul cuvenit foştilor şefi de stat, ci şi o serie de bunuri materiale: Palatul Elisabeta, Castelul de la Săvârşin şi chiar perspectiva de a obţine Castelul Peleş. Cu o uşurinţă regretabilă, Regele Mihai a uitat că, în calitatea sa de Rege al Românilor, nu-i era îngăduit să primească favoruri şi daruri de la comunişti înainte ca ultimul răzeş şi ultimul moşnean să-şi fi redobândit moşia. O acceptare pripită, care ne face să ne întrebăm dacă nu cumva bănuiala lui Mihail Sturdza cu privire la existenţa "unor făgăduieli cu caracter financiar", care ar fi precedat semnarea abdicării, sau afirmaţia brutală a lui Pamfil Şeicaru că "abdicarea a fost târguită", au un sâmbure de adevăr.

(va urma)

FEBRA PROSTITUȚIEI

Aflăm cu îngrijorare că în Parlamentul României urmează să reintre în dezbateri (după ce fusese abandonat în vara trecută) proiectul de lege privitor la dezincriminarea și instituționalizarea prostituției, intenționându-se ca, din rațiuni pur negustorești (câteva miliarde în plus la bugetul anual), noua lege să fie votată în regim de urgență și să intre în vigoare chiar din toamna acestui an.

În primăvara trecută s-a discutat mult pe această temă, nu doar la nivel parlamentar, ci și în *mass media*, precum și în cercurile oficiale ale Bisericii Ortodoxe Române, al cărei Sfânt Sinod a denunțat cu fermitate caracterul anticreștin și profund imoral al proiectului, punându-se în evidență și inconsistența lui științifică, aspru amendată din cel puțin trei perspective: medicală, juridică și sociologică*.

Insistența obsesivă cu care actuala Putere și-a propus promulgarea acestei legi, împotriva tuturor protestelor Bisericii și tuturor contra-argumentelor punctuale ale societății civile, vădește o dată mai mult mizeria ei morală și intelectuală, moștenită în mare măsură din laboratoarele ideologice ale comunismului materialist și ateu, în care s-au format majoritatea parlamentarilor și guvernanților actuali (cazul tipic fiind cel al secretarului de stat Ion Antonescu, surprins de reporteri cu târfele pe genunchi, la lansarea – girată oficial! – a scabroasei și perversei reviste *Hustler*, astăzi expusă ostentativ pe toate tarabele). Noua încadrare juridică a homosexualității (ce-i drept, sub puternice presiuni externe) a fost urmată, în ultimii ani, de cele mai diabolice proiecte (fără ca în aceste cazuri să mai poată fi invocate presiunile din afară!): proiectul "Dracula Park", proiectul de lege privitor la prostituție sau proiectul de lege privitor la concubinaj – toate atentând concertat la integritatea morală și biologică a poporului român, în răspărul întregii noastre tradiții creștin-ortodoxe, iar uneori chiar al normelor curente ale civilizației europene în care pretindem să ne integrăm. Puterea neocomunistă actuală lasă impresia că ar fi în stare să legifereze permisiv chiar incestul sau pedofilia, dacă ar mirosi posibilitatea vreunui profit negustoresc!

În aceste condiții, considerăm că Biserica Ortodoxă Română, cea mai veche și mai creditată instituție din lumea românească, este singura care, urmând linia fermă a protestului sinodal de anul trecut, poate acționa eficient, cu sprijinul responsabil al unei însemnate părți a societății civile, pentru a bloca acest scandalos proiect de lege și a împiedica în România ridicarea proxenetismului la rang de politică oficială a Statului.

Cu regretul că Biserica Ortodoxă Română n-a avut o atitudine mai fermă și mai transparentă atunci când, în urmă cu doar câteva luni, mai multe figuri patibulare din rândul slujitorilor ei s-au pretat, pentru beneficii pecuniare, să "sfințească" bordeluri și *sex-shop*-uri din inima Capitalei, credem totuși că apelul ei de autoritate către președinția României și către celelalte foruri politice îndrituite să ia atitudine în acest sens, către jurnaliștii creștini care nu lipsesc din presa actuală, către proprii slujitori misionari din parohii și din mănăstiri, trebuie și poate să se facă auzit din nou, pentru a stăvili disoluția morală și familială a societății românești de azi și de mâine, apărând, pe linia sănătoasă a tradiției naționale, chipul lui Hristos în inima neamului.

Conștiința creștină românească își pune încă o dată toată încrederea ei în puterea de reacție a ierarhiei bisericești, consfințitoare a măsurilor Duhului peste toate măsurile omenești. Dezincriminarea prostituției, adică legiferarea fărădelegii înseși, nu poate fi admisă decât cu sacrificiul tuturor principiilor moralei creștine, ceea ce un popor majoritar ortodox nu poate îngădui de hatârul nici unei clici politiciaste, decât dacă vrea să facă dovada degenerării sale ireversibile, ratându-și deopotrivă istoria și eternitatea.

Fie ca Dumnezeu să apere și să binecuvânteze poporul român, împotriva tuturor vrăjmașilor văzuți și nevăzuți, din lăuntru sau din afară.

asociația filantropică medicală christiana

revista național-creștină puncte cardinale

**Cf.* cele două documentare tehnice intitulate *Fața ascunsă a prostituției legalizate* (București, 2002, sub egida Grupului de Inițiativă pentru Apărarea Familiei) și *Legiferarea prostituției – o lege a fărădelegii. Argumente moral-religioase, juridice, sociologice și medicale împotriva dezincriminării prostituției* (Craiova, 2002, sub egida Centrului de Studii Teologice Aplicate de pe lângă Mitropolia Olteniei). A se vedea și *Puncte cardinale*, numerele pe martie (p. 3: aspectul medical), aprilie (pp. 5-6: aspectul juridic și sociologic) și mai (pp. 3-4: aspectul moral-religios) 2002.

DE LA VULGARITATE LA PERVERSIUNE

Laboratorul pervers

O emisiune, al cărei nume are rezonanțe sumbre, ține poporul cu ochii în televizoare, seară de seară, de luni întregi. Adevărat fenomen social, *Big Brother* marchează saltul de la telenovelă la un laborator pervers. Pe post de cobai sînt o mînă de tineri români motivați de posibilitatea îmbogățirii rapide. Viața lor, cu aspectele cele mai banale, este urmărită de milioane de oameni cu ajutorul a zeci de camere video. Nu au voie să se despartă de lavaliera cu microfon care face să ajungă la noi pînă și sforăitul lor obosit. "Fratele cel Mare" îi supraveghează permanent, prezent și nevăzut ca un diavol.

Organizatorii recunosc senini că s-au inspirat din romanul *1984* al lui George Orwell. Acolo, "Fratele cel Mare" – arhetipul dictatorului omniprezent – observa totul prin camere de luat vederi și pedepsea crunt abaterile de la poruncile sale. Faptul că într-o societate în care se mai resimt încă traumele prea lungului interval totalitar "a prins" o emisiune care trimite fără înconjur la *1984* dă măsura schizofreniei noastre naționale.

Producătorii susțin că este un "joc de supraviețuire". În realitate, este vorba despre un spectacol tv de prost-gust, care satisface curiozitatea oamenilor de a afla ce fac "ceilalți" în spațiul lor intim – prioritare fiind conotațiile sexuale. Desfășurat pe parcursul a patru luni, cu probe cînd umilitoare, cînd hilare, experimentul își află una din mize în momentul cînd măcar o pereche de concurenți ajunge să se împreuneze în văzul întregii lumi. Etapele pe care le depășesc concurenții reprezintă, de altfel, tot atîtea trepte ale perversității.

Cu intimitatea "la tarabă"

Întîi de toate, concurenții sînt atrași în casa *Big Brother* cu valută forte: primești 50.000 de dolari dacă accepți să-ți pui existența, vreme de mai multe luni, sub lupa publicului. Vînzare în toată regula!

Apoi, "Fratele cel Mare" încurajează bîrfa și bagă dihonia între participanți. Îi cheamă în "camera secretelor", unde îi provoacă să spună ce le trece prin cap despre ceilalți, după care dă totul pe post. Pe de altă parte, îi pune să voteze împotriva celorlalți concurenți, iar cînd unul este eliminat, i se dezvăluie, cu cinism, cine a fost împotriva lui.

Sînt încurajate jocurile sexuale între concurenți, doar-doar vor cădea vreunii în ispita de a se lăsa filmați în timpul unui act copulativ. În România încă nu s-au transmis scene de sex în direct – cel puțin pînă la ora cînd scriu aceste rînduri –, dar în alte părți ale lumii, da. În schimb, "frățiorii" români și-au arătat organele genitale din toate pozițiile, spre satisfacția *voyer*-iștilor, care s-ar părea că nu-s puțini...

Umilirea "cobailor"

Perverse sînt și mijloacele de umilire programatică a "cobailor": 12 oameni au acces la o singură baie; sînt filmați în timp ce fac duș; sînt siliți să îndeplinească anumite sarcini sub amenințarea că li se diminuează cantitatea de mîncare; au fost îndemnați să fure o cutie, fără a fi surprinși de colegi, pentru a primi un minut de convorbire la telefon cu cei dragi; au jucat de nevoie rolul de soldați timp de o săptămînă; au mers numai cu spatele; au stat legați cîte doi vreme de o săptămînă, fiind siliți să-și facă și nevoile împreună. Și exemplele ar putea continua.

Vulgaritatea, grobianismul, mizeria umană devin elemente de spectacol, exacerbate și apreciate de producători, dar și de vulgul incitat, pentru care păcatele trec drept virtuți (și invers). Desigur, nu întîmplător au fost eliminați din casă, printre primii, cei mai isteți sau mai cuminți dintre participanți. Ei nu erau folositori în economia perversă a *show*-ului. Ba chiar puteau să plictisească prin pudoare, prin bun-simț și printr-un limbaj mai cu perdea.

Acum, cîte ceva despre psihologia concurenților. Aceștia trebuie că sînt încîntați de perspectiva căpătării unei sume uriașe (pentru România) în doar patru luni. În egală măsură, sînt exhibiționiști sau cel puțin nepăsători față de imaginea publică pe care și-o fac. Unii dintre ei, o dată intrați în casă, nu fac jocul producătorilor și își controlează în cea mai mare parte a timpului comportamentul. Însă nu este urmă de naturalețe nici la cei care își dau frîu liber exhibiționismului (la șubredul adăpost al scuzei că nu se pot cenzura permanent), nici la cei care reușesc să păcălească "ochiul" lui *Big Brother*. De aici impresia pregnantă de fals, pe care numai prostia o poate eluda.

Plecările din casă ale celor eliminați sînt exemple clare de ipocrizie. Deși pînă atunci s-au vorbit pe la spate, au votat unul împotriva celuilalt și și-au făcut necazuri zilnic, în clipa despărțirii își plîng duios unii altora pe umăr, jurîndu-și veșnică prietenie!

Big Brother este publicul

Telespectatorii trăiesc însă deplin senzația de putere, de care au psihanalizabilă nevoie. Neștiuți de nimeni, în spatele televizoarelor, urmăresc pas cu pas traiul plin de restricții și de capcane al unor semeni. De fapt, "Fratele cel Mare" este, în ultimă instanță, publicul. Tot publicul are cuvîntul hotărîtor și în eliminarea concurenților.

De neînțeles în toată această poveste este lipsa de reacție a acelei părți mai săltate a societății civile, care, cu siguranță, se simte agresată de o astfel de producție tv. Au apărut doar cîteva articole critice prin gazete și nimic altceva. Nu punem aici la socoteală o ieșire pe B1 TV a senatorului George Pruteanu – secondat inabil de un preot ortodox – care a făcut mai mult rău decît bine în încercarea de a înfiera *Big Brother*-ul cu mînie proletară...

În Ungaria, de pildă, o seamă de ierarhi ai Bisercii Romano-Catolice au criticat vehement televiziunea pentru difuzarea emisiunii *Big Brother*. Fețele bisericești i-au acuzat public pe producători că promovează devalorizarea vieții și distrugerea normelor morale. Iar în Franța, anul trecut, cînd M6 a difuzat *Loft Story* ("fratele" lui *Big Brother*), s-au iscat dezbateri aprinse în presă: educatori, psihologi, scriitori, analiști, preoți și simpli cetățeni au protestat, au explicat succesul programului respectiv, i-au denunțat nocivitatea.

La noi, Consiliul Național al Audiovizualului abia a îndrăznit o *recomandare* timidă către producătorii *Big Brother* de a adapta emisiunea astfel încît să nu "contravină rolului cultural pozitiv pe care televiziunea ar trebui să-l joace"... Desigur, recomandarea cu pricina a și fost aruncată la coș!

Claudiu TÂRZIU

NEAMUL ÎN BISERICĂ

Diferitele denaturări ale naţionalismului în istoria politică a secolului XX au dus treptat la o compromitere nedreaptă a înseşi ideii naţionale, ba chiar la o abruptă echivalare a ei cu ceea ce se numeşte îndeobşte rasism, şovinism sau xenofobie.

Faptul acesta a convenit mai tuturor taberelor politice de stînga, care s-au grăbit să-şi scoată de aici argumente aparent îndreptăţite în sprijinul promovării diferitelor internaţionalisme, mai mult sau mai puţin democratice. Criza identitară a devenit una dintre mărcile "omului recent" şi principalul factor dizolvant al culturilor tradiţionale.

Se pune însă întrebarea dacă procesul tot mai accelerat de deznaţionalizare a lumii (pavat poate, ca şi iadul, cu bune intenţii) nu reprezintă cumva o violentare a ordinii firești a existenţei istorice? Nu cumva se petrece, la nivelul "naţiunilor" şi al "patriilor", un proces de *uniformizare* tendenţioasă, foarte asemănător cu cel încercat la nivelul indivizilor în diferitele regimuri totalitare (şi mai ales în cel comunist)? Nu este oare la fel de scandalos să pui între paranteze personalitatea istoriceşte consolidată a unor comunităţi ca şi pe aceea a unor indivizi umani? Dacă fiecărui om i se recunoaşte dreptul la personalitate proprie şi la liberă determinare, atunci de ce acest drept nu s-ar cuveni respectat şi în cazul comunităţilor umane? Cum să nu existe temeri, în faţa acestor tendinţe nivelatoare cu vădit substrat ideologic, că *internaţionalismul democratic* al "noii ordini mondiale" (sintagmă adeseori grafiată cu majuscule) nu este decît *o formă camuflată de totalitarism*, ale cărui victime nu vor mai fi atît indivizii luaţi izolat, cît comunităţile tradiţionale? Din acest punct de vedere, nu ne aflăm decît pe linia de continuitate a comunismului marxist ("Proletarul n-are patrie!"), deci a aşa-numitului *internaţionalism proletar*, ale cărui baze sînt, cum bine ştim, *ateismul* şi *materialismul*, adică atentatul de tip luciferic la "ordinea firească a lumii lui Dumnezeu"[1]. Cea care se vede agresată, îndărătul ordinii politice, este însăşi ordinea religioasă, care în spaţiul nostru european se identifică organic cu creştinismul.

De aceea, problema naţională se cuvine rediscutată (şi) din perspectiva generală a creştinismului, cu toată responsabilitatea mistică şi morală pe care omul creştin o are în faţa lui Dumnezeu, atît pentru sine, cît şi pentru aproapele. Trăitor în Biserică, creştinul are conştiinţa vie că nu se mîntuieşte "de unul singur", ci că există cercuri concentrice de viaţă comunitară, pe care nu le poate eluda nepedepsit, căci pînă şi la marea judecată fiecare va da seamă "în rîndul cetei sale" (*I Corinteni* 15, 23). Chiar dacă nu avem aici "cetate stătătoare" (*Filipeni* 3, 10), ci "cetăţenia noastră este în ceruri" (*Evrei* 13, 14), istoria sau "veacul de acum" rămîne marea "scenă a mîntuirii", care nu ne poate fi indiferentă, după cum nu ne poate fi indiferent "trupul stricăcios" în care viețuim cu nădejdea "nestricăciunii" ce va să vie. Nu absolutizăm "lumea", nici nu ne împătimim de ea, dar *ne pasă* de *rosturile* ei, căci tot ceea ce ne înconjoară este sprijin sau piedică pe calea mîntuirii.

Conform ideologiilor curente, naţiunile[2] sînt contestate pentru că generează naţionalisme, iar naţionalismele sunt definite ca forme revolute de extremism şi intoleranţă. Dacă naţiunea este devalidată, atunci naţionalismele rămîn fără obiect. Este un caz tipic de reducţionism ideologic. În realitate, existenţa naţiunilor este un *fapt* de evidenţă elementară, iar naţionalismele reprezintă consecinţe firești ale acestei *stări de fapt*. Că naţionalismele au ajuns uneori la excese reprobabile, acesta este un adevăr. Nu înseamnă însă că orice naţionalism este condamnabil aprioric, aşa cum anumite excese pătimaşe ale iubirii nu ne îndreptăţesc să condamnăm iubirea în sine – care nu numai că este bună, dar reprezintă cel mai mare bun.

Părintele Stăniloae conchidea, la capătul analizei sale teologice: "Există, prin urmare, naţionalism şi naţionalism. Există un naţionalism care poate fi o grea cădere în păcat – şi de multe ori aşa este; dar antinaţionalismul e prin sine, ca fugă nu numai de forma creştină a vieţuirii, ci şi de conţinutul ei firesc, o şi mai grea cădere în păcat. [...] Naţionalismul, ca tot conţinutul natural al vieţii, chiar dacă nu ne mîntuie el, ci credinţa din el, nici nu ne pierde practicîndu-l cu credinţă. [...] Naţionalismul, în sine luat, nici nu mîntuie, nici nu pierde. Dar în practică, orice naţionalism sau mîntuie, sau pierde, după cum este sau nu este străbătut de credinţa creştină".

Mai întîi se cade arătat că naţionalismul genuin n-are nimic de-a face cu şovinismul sau cu vreo altă formă de izolare ori agresivitate etnică. Tot aşa cum personalismul, la nivelul individual, nu este o formă de însingurare sau de negare a celorlalţi. Orice persoană este chemată să se dezvolte cît mai mult pe linia propriei personalităţi, aceasta constituind singura modalitate optimă de contribuţie creatoare la organismul social. Tot aşa, orice neam este chemat să se dezvolte cît mai mult pe linia tradiţiei proprii, spre a aduce sporul său specific umanităţii înseşi, care nu este altceva decît *unitatea în diversitate* a tuturor comunităţilor umane, finalitatea lor armonică (integratoare, dar nu nivelatoare). E un adevăr banal că, bunăoară în ordinea valorilor spirituale, cu cît eşti mai specific, cu atît eşti mai interesant şi mai universal. Căci fiecare este chemat *să atingă universalitatea în propria lui specificitate*. Universalul este ideal, specificul este concret. Or, idealul trebuie întruchipat în concret, pe care-l catalizează şi prin care se valorifică funcţional. Universalul viu, "întrupat", nu este nicidecum totalizare amorfă, ci vastă simfonie de note specifice. Cei ce umblă să ne ispitească în numele unui universalism abstract şi impersonal sînt deopotrivă in-amicii "neamurilor" şi ai "umanităţii"; şi, implicit, ai lui Dumnezeu, Care a rînduit

ca neamurile *să existe prin fire* şi *să co-existe prin iubire*, pînă ce se vor înfăţişa, cu zestrea lor istorică, la marea Lui judecată.

Adevăratul naţionalism înseamnă deci păzirea şi afirmarea creatoare a fiinţei şi geniului naţional al unui neam, dar şi efort conştient de armonizare cu celelalte neamuri, în concertul universal al omenirii. Naţionalismul acesta nu are doar baze materiale (biologice, istorice, politice), ci şi baze moral-spirituale, metafizice şi chiar mistice. De aceea, cea mai pură formă de naţionalism este *naţionalismul creştin*, ca unul care stă sub marele imperativ al *Iubirii*: iubire faţă de Dumnezeu, iubire faţă de propriul neam, iubire faţă de orice om ca făptură a lui Dumnezeu. Altfel spus, iubire *lucidă* (în sensul mistic al cuvîntului) faţă de ordinea firească a Creaţiei, în care *neamurile/naţiile, lăsate ca atare de Dumnezeu, sînt forme de existenţă metafizic legitime şi istoriceşte necesare*.

Orice atitudine – politică sau de altă natură – care contravine temeiului dumnezeiesc al iubirii cuminecătoare este o formă de patologie istorică. Şovinismul (rasismul, xenofobia), tocmai pentru că se întemeiază nu atît pe iubirea de propriul neam, cît pe ura sau disprețul faţă de alte neamuri, nu este decît o formă de pseudo-naţionalism, amendabilă tocmai în numele naţionalismului adevărat. A amesteca tendenţios lucrurile, cultivînd deliberat confuzia dintre naţionalism şi şovinism, denotă o lipsă de probitate vecină cu infamia. Din păcate, propaganda antinaţională a reuşit să inoculeze adînc această confuzie în conştiinţa opiniei publice mondiale, transformînd naţionalismul în "sperietoarea" de serviciu a lumii contemporane. Demersul onest ar fi acela de a veghea ca lucrurile să nu degenereze, prin manipulare interesată, nici în pseudo-naţionalismul şovin, nici în pseudo-universalismul antinaţional – cele două *fundături simetrice* ale vieţii istorice.

În al doilea rînd, se cuvine reamintit că fundamentul uman al naţionalismului autentic nu este poporul, ci *neamul*. Actualizez aici o distincţie curentă în discursul interbelic de dreapta. Dincolo de imanenţa *poporului*, există o transcendenţă a *neamului*, conexată la Dumnezeu. Cînd spun "popor", înţeleg o ipostază actualizată a neamului, uneori fastă, alteori nefastă, în funcţie de virtuţile sau păcatele liber exercitate de fiecare trăitor curent. Iar cînd spun "neam", înţeleg comunitatea, deopotrivă istorică şi transistorică, a tuturor generaţiilor trecute, prezente şi viitoare subsumate ontologic aceluiaşi "model" identitar de origine divină, avînd o dinamică structurală complexă, a cărei evaluare definitivă este legată de misterul eshatologic, în raport tainic cu fiecare destin personal. Chiar în stare degenerată, "chipul" neamului continuă să subziste în fiecare dintre noi, aşa cum, creştineşte vorbind, la nivelul ontologic al condiţiei panumane, păcatul n-a des-fiinţat din noi "chipul lui Dumnezeu", ci numai l-a stricat sau l-a obscurizat. Omul şi-a "ieşit" din fire, pe toate registrele existenţei sale, dar Dumnezeu îi lasă posibilitatea şi-i adresează chemarea de a-şi "veni"/re-intra în firea lui, *mântuirea* reprezentînd o provocare complexă, deopotrivă particulară şi generală, personală şi comunitară, istorică şi metaistorică. Inşi şi neamuri (realităţi ontologic solidare) se pot pierde sau se pot cîştiga, căzînd toate sub "judecată": nu atît sub judecata omenească a istoriei (care este parţială şi poate fi nedreaptă), ci sub Marea Judecată a lui Dumnezeu, cea de la "plinirea vremii".

Raportul dintre popor şi neam nu trebuie în nici un caz înţeles simplist, ca unul dintre o realitate fizică, supusă devenirii, şi alta metafizică, substrasă devenirii. În fond, este vorba de *una şi aceeaşi realitate*, dar în *două ipostaze complementare*: una care "se arată" *în* veac, alta care "se ascunde" *dincolo* de veac; sau, altfel spus, de o prelungire a fiziculuі în metafizic, printr-o dinamică tainică şi perpetuă, de ordin cumulativ. Tot ce păţeşte un "popor" (ipostaza *sincronică* a realităţii etnice) se înregistrează în contul "neamului" respectiv (ipostaza *diacronică* a aceleiaşi realităţi). "Neamul" se actualizează şi devine *prin* "popor". Această dinamică e complexă şi imprevizibilă, angajînd tot şirul generaţiilor istorice ale unui organism comunitar. De aceea, se poate spune că nu există neamuri o dată pentru totdeauna rele, nici neamuri o dată pentru totdeauna bune. Ca orice realitate care cade (şi) sub incidenţa istoriei, neamurile nu sînt entităţi perfecte, pentru că omul însuşi nu (mai) este o fiinţă perfectă. Viaţa naţională se colorează şi ea de virtuţile sau de viciile umanului, iar neamul, ca ansamblu organic, se resimte, clipă de clipă, de starea fiecărui mădular[3]. Aşa cum insul uman nu poate fi judecat definitiv după o singură împrejurare a vieţii lui, ci o dreaptă judecată se cade să ia în seamă ansamblul acestei vieţi, tot aşa neamurile se cade să fie judecate în ansamblul existenţei

☛

---

1. Părintele Stăniloae evoca, din teologia germană, sintagma *Gottes Erhaltungsordnungen*, "orînduirile dumnezeieşti de conservare a lumii". Pînă la urmă, ca orice realitate organică, neamul poartă spre Dumnezeu, Creatorul şi Rost(u)itorul – *Logos*-ul – lumii. Orice refuz sau siluire a realităţii firești este "partea diavolului", negarea luciferică a creaţiei şi a ordinii ei divine.

2. Folosesc aici termenul de "naţiune" mai ales cu sensul ontologic de *natio* ("naţie", "neam"), însă fără vreo iluzie de "purism" etnic. Etno-identităţile, în acest tîrziu al istoriei, sunt realităţi complexe, funcţionale în virtutea unei *predominanţe* asumate. Ca şi în titlu, voi prefera în continuare cuvîntul "neam", mult mai legat de ontologic şi de organic.

3. Părintele Stăniloae observa cu dreptate că nu împotriva neamurilor e de luptat, ci împotriva păcatului care sluţeşte (şi) neamurile: "Scoaterea neamurilor din starea păcătoasă nu se face prin anularea calităţilor naţionale, ci prin îndreptarea naturii omeneşti în general. Dacă ar fi ceva păcătos însuşi specificul naţional, atunci nu s-ar mai putea face deosebire între buni şi răi în cadrul unei naţiuni, căci toţi ar fi răi!". Principial, neamul *este* şi nu poate să nu fie. El *devine* însă *întru* Bine sau *întru* Rău, după împrejurările istoriei. Aici, "sub vremi", lucrurile sunt neclare şi amestecate (*perplexae et permixtae*, cu terminologia augustiniană), într-o mişcare perpetuă, rămînînd întotdeauna loc şi de "mai rău", şi de "mai bine".

lor istorice (tocmai de aceea precizam mai sus că adevărata lor judecată aparține *lui Dumnezeu* și că nu se poate face decît *la sfîrșitul istoriei*).

Conform învățăturii creștine, există o certă solidaritate eshatologică între ins și comunitatea căreia îi aparține. Învățături deja citate a Sf. Apostol Pavel, privind învierea fiecăruia "în rîndul cetei sale", Sf. Ioan Teologul îi adaugă această viziune a Ierusalimului ceresc: "Și neamurile vor umbla în lumina ei [a cetății sfinte], iar împărații pămîntului vor aduce la ea mărirea lor [...] Și vor aduce în ea slava și cinstea neamurilor" (*Apocalipsa* 21, 24 și 26). Încă din vechime, evreii sugerau unitatea mistică în eternitate a insului cu spița lui, spunînd despre cel ce murea că "s-a adăugat la neamul său". Biserica se roagă în mod curent pentru cei răposați să fie pomeniți de Dumnezeu "cu tot neamul lor cel adormit". Neamul este resimțit ca un fel de "sine lărgită" a fiecăruia dintre noi, avînd nu doar subzistență *istorică*, ci și permanență *transistorică*.

Între "neam" și "popor" există un raport analog – *mutatis mutandis* – cu cel dintre "Biserica văzută" și "Biserica nevăzută". Comunitatea mistică a neamului nu se substituie nicidecum comunității mistice a Bisericii (o asemenea înțelegere ar constitui o erezie de tip filetist, de care a fost păscut uneori naționalismul romantic, ce nu s-a sfiit să vorbească chiar de o "mistică națională"), ci este internă acesteia: nu atît ca *parte* într-un întreg, cît ca *diversitate* în unitatea întregului.

Am văzut că în teologia Părintelui Stăniloae, pe lîngă accepțiunea de *comunitate mistică a generațiilor etnice* (la care ne vom adăuga cu toții, pînă la sfîrșitul veacurilor, cu virtuțile și cu păcatele noastre), neamul o mai are și pe aceea de *model/proiect dumnezeiesc* etern care susține și guvernează realizarea în timp a unui destin comunitar[4]. (În acest sens, nu-i neavenit să spunem că libertatea este și o problemă de conformare sau de non-conformare la aceste cadre tainice ale ordinii divine: neamul, ca și individul, își poate împlini destinul sau și-l poate rata.)

Ținînd seama de toate aceste dimensiuni teologice, confuzia dintre neam și popor poate duce la grave neajunsuri pentru înțelegerea corectă a naționalismului, care riscă să devieze uneori nu doar spre o supralicitare păgînă a naționalului (cum a fost rasismul german, criticat de Nichifor Crainic în "Rasă și religiune"), dar și spre un populism demagogic și conjunctural (cum este cel practicat astăzi la noi de Partidul România Mare).

În istorie există *o linie a fiecărui neam*[5], urmată și îmbogățită în măsuri variabile de șirul generațiilor etnice. Ea, această linie a neamului, constituie axa esențială a existenței naționale. Pe ea se întîlnesc, în ceea ce au mai reprezentativ, morții și viii, cei ce au fost, cei ce sunt și cei ce vor fi; la capătul ei va sta întreagă, pentru dreapta judecată a lui Dumnezeu, vrednicia sau ne-vrednicia istorică a fiecărui neam. În dialectica istorică a vieții naționale, există generații care se învrednicesc mai mult și generații care se învrednicesc mai puțin. Sau, am putea spune: popoare care trăiesc mai aproape de linia neamului lor și popoare care, orbite și decăzute, se îndepărtează considerabil de la această linie. Or, degenerarea unui popor poate să meargă și pînă la frîngerea definitivă, încă de aici, a liniei istorice a unui neam; există destule exemple de neamuri care au părăsit scena istoriei prin nevrednicia uneia sau mai multor generații. Un neam se poate "stinge" atunci cînd poporul – ipostaza lui actualizată într-un anumit ceas istoric – decade atît de mult încît uită complet de linia neamului, adică de formula specifică a vredniciei și demnității lui. Cîtă vreme mai există însă în sînul unui popor măcar o minoritate care urmează și mărturisește linia neamului, acesta se poate salva prin ea. Acea minoritate va fi *național* reprezentativă: ea va constitui "elita mesianică" a neamului respectiv, capabilă să-l îndreptățească în fața lui Dumnezeu[6]. Căci, după vechea mărturie biblică (*Ieșirea* 18, 23-32), pentru o mînă de *drepți* Dumnezeu poate salva/ierta întreaga Cetate...

Un popor ticăloșit trebuie mustrat cu asprime, tocmai *în numele neamului*, de către "drepții" lui. Poporul nu trebuie absolutizat și iubit orbește. Dacă el periclitează, prin nedesăvîrșirile clipei, existența veșnică a neamului, atunci adevăratul naționalist are obligația morală și istorică de a-l certa, trezindu-l din nemernicie, cum făceau proorocii din vechiul Israel și cum a făcut-o Mîntuitorul Însuși ("Neam [popor] păcătos!" – le strigă El evreilor în mijlocul și din sîngele cărora S-a întrupat ca om). Dumnezeu Însuși îi ceartă pe cei pe care-i iubește, dojana nefiind decît semn al iubirii care veghează. Adevăratul naționalist va fi, așadar, cel care, iubindu-și neamul pînă la sacrificiul de sine, va evita să-l mistifice sau să se mistifice. A vorbi necondiționat numai în termeni superlativi despre poporul tău, oricît de rătăcit ar fi acesta, nu e atitudine de adevărat naționalist, ci de jalnic demagog populist. Ca și șovinismul, populismul este o formă de denaturare a naționalismului; el apare de obicei ca apanaj al retoricii politicianiste, dispuse oricînd, pentru interesele sale imediate, să lingușească poporul, chiar în detrimentul destinului național. Este tocmai ceea ce au făcut în România ultimilor ani avortonii național-comuniști ai vechiului regim, dar și anumite tabere ce s-ar dori sincer naționaliste, fără a fi meditat însă cum se cuvine asupra temeiurilor mai adînci ale doctrinei și atitudinii lor politice.

Adevăratul naționalist nu caută să-și *în-cânte*, ci mai degrabă să-și *des-cânte* poporul, spre a-l lecui de bolile sau infirmitățile curente. El va fi "desfermecătorul" poporului, de pe pozițiile absolute ale Tradiției neamului. Un astfel de "desfermecător" a fost, bunăoară, Eminescu (astăzi atît de puțin sau de fals cunoscut, din păcate, în această ipostază trans-literară a personalității lui). Fără a fi o conștiință teologică sau o fire prea evlavioasă, el a înțeles, cu intuiția geniului, dar și cu răspunderea asumată a pedagogului național, că Biserica Ortodoxă e "Maica spirituală a poporului român", că formula de creștere a unei națiuni sănătoase e dată în însăși tradiția ei, că naționalismul adevărat trebuie să se manifeste deopotrivă critic și creator, iar românii să răspundă "misiunii" istorice pe care Dumnezeu le-a hărăzit-o: aceea de a fi "un strat de cultură la gurile Dunării".

Prin urmare, *adevăratul naționalism*, întemeindu-se pe realitatea eternă a *neamului*, călăuzit de *iubire*, dar și de *luciditate*, nu se poate confunda nici cu populismul, nici cu șovinismul. El nu este decît valorificarea istorică firească și exemplară, străină de orice extremism degradant, a ființei și geniului național "întru" care am venit pe lume și "întru" care sîntem chemați a ne împlini, fiecare după puteri, ca în "sinea noastră lărgită" sau în "conștiința noastră mai bună".

Religia lui Hristos, deopotrivă universalistă și personalistă, poate cataliza, pe de o parte, dezvoltarea specifică și armonioasă a fiecărei persoane umane în cadrul organismului său etnic (a fiecărui "eu" în cadrul lui "noi") și, pe de altă parte, a fiecărui organism etnic în cadrul general al umanității (a fiecărui "noi unii" în cadrul lui "noi toți"). Universalul este rînduit să se întrupeze în formele particulare ale naționalului, iar naționalul este chemat să se dez-mărginească (iar nu să se anuleze!) în ecumenicitatea harică a Iubirii.

"Națiunile – scrie același D. Stăniloae – sînt, după cuprinsul lor, eterne în Dumnezeu. Dumnezeu pe toate le vrea. În fiecare arată o nuanță din spiritualitatea Sa nesfîrșită. Le vom suprima noi, vrînd să rectificăm opera și cugetarea Lui eternă? Să nu fie! Mai degrabă vom ține la existența fiecărei națiuni, protestînd cînd una vrea să oprime sau să suprime pe alta și propovăduind armonia lor, căci armonie deplină este și în lumea ideilor dumnezeiești".

Se cade recuperat, în concluzie, acel naționalism ce *îmbogățește* și *deschide*, cu grija de a-l separa tranșant de formele patologice ale suficienței gregare. În termeni creștini, se cade redescoperită relația intimă dintre naturalul creat și divinul necreat[7], reașezîndu-ne, cu înțelepciune și realism, pe coordonatele eterne ale lumii lui Dumnezeu. Se cade, în fine, să reînvățăm lecția adevăratei comuniuni, care înseamnă integrare organică a diversității existențiale în marea unitate dinamică a Făpturii.

Răzvan CODRESCU

(text reprodus din recentul volum *"Fiecare în rîndul cetei sale". Pentru o teologie a neamului: Nichifor Crainic, Dumitru Stăniloae, Răzvan Codrescu, Radu Preda*, Editura Christiana, București, 2003; fotografiile au fost realizate la Sâmbăta de Sus, cu prilejul pomenirii anuale a celor căzuți în lupta împotriva comunismului, în rezistența armată din munți)

---

4. "Astfel, creațiunea propriu-zisă n-a constat într-o arătare a lumii în forma ei deplin dezvoltată, cu toate speciile și varietățile lucrurilor din ea. Dumnezeu a creat numai semințele lucrurilor, dar în aceste semințe se cuprind potențial toate formele ulterioare ale lor. Dezvoltarea aceasta se face printr-o colaborare a lui Dumnezeu, ca proniator, cu lumea. Ceea ce este de la început, în Dumnezeu, deplin descoperit și dezvoltat, în lume se arată pe rînd, în timp. Dezvoltarea lumii e o descoperire în timp a formelor care există etern [în *sophia* divină]. În ce privește pe om în special, Dumnezeu a creat la început pe Adam și Eva. Dar în ei se cuprindeau potențial toate națiunile [neamurile]. Acestea sînt descoperiri în timp ale chipurilor care există etern în Dumnezeu. La baza fiecărui tip național acționează un model dumnezeiesc etern..." ("Scurtă interpretare teologică a națiunii"). Oricum le-ar numi – rațiuni/*logoi*, idei-voință, modele-forță, esențe, substanțe etc. – și oricum le-ar concepe, creștinismul se întemeiază, pretutindeni și totdeauna, pe certitudinea unor "idei" divine eterne, ce constituie – fie că le place, fie că nu "antiesențialiștilor" gen H.-R. Patapievici – temeiurile și ordinea metafizică a Creației. *Nu poți fi creștin dacă nu accepți, în însuși spiritul Revelației, o formă de esențialism.* Toată tradiția creștină, atît cea răsăriteană, cît și cea apuseană, mărturisește *esențialismul* ca pe o consecință a *creaționismului*. Este însă o deosebire fundamentală (pe care probabil că Vl. Lossky a formulat-o cel mai limpede, bunăoară în *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit*, mai ales capitolele IV și V): Apusul, pe urmele lui Augustin, perpetuează, inclusiv prin Toma de Aquino, un esențialism static de origine platoniciană (este esențialismul sau substanțialismul prost, pe care-l cunoaște și e supărat d-l Patapievici, și care confundă ființa neschimbătoare a lui Dumnezeu cu ființa schimbătoare a lumii, înghețînd dinamismul creației divine); Răsăritul, depășind de devreme atît idealismul platonismului antic, cît și formele de neoplatonism creștinat ale origenismului sau augustinismului, a promovat – prin Maxim Mărturisitorul, Dionisie Pseudo-Areopagitul, Ioan Damaschin etc. – un esențialism dinamic sau energetic, consolidat definitiv prin marea sinteză palamită: este esențialismul ce distinge între "ființa" și "lucrarea" lui Dumnezeu, rațiunile lucrurilor ținînd de sfera "energiilor necreate", a "dumnezeirii de jos" despre care vorbea Sf. Grigorie Palama, prin care făptura se împărtășește haric și progresiv – liberă de orice fixism fatalist – din slava atotcuprinzătoare și atotțiitoare a Creatorului ei, chemată fiind la în-dumnezeire (*theosis*). D. Stăniloae insistă și mai tîrziu (cf. *Teologia dogmatică ortodoxă*, mai ales vol. I) pe acest caracter ortodox, "maleabil" sau "flexibil", al raportului dintre rațiunile eterne și "rațiunile plasticizate".

5. Sintagma "linia neamului" se întîlnește, cu o accepțiune asemănătoare, și la Corneliu Codreanu.

6. Problema *elitei* este fundamentală, în pofida discreditărilor ei actuale. Întreaga istorie se întemeiază pe un "paradox" pe care Marx n-a reușit să-l înlăture prin decret ideologic: calitativ, *majoritățile* n-au fost niciodată reprezentative. Ele se manifestă cantitativ: "umplu" o formă istorică sau alta, dar nu pot da ele însele formă istoriei. Bună sau rea, istoria o fac *elitele* (sau falsele elite) – deci *minoritățile* calitative (sau care se pretind ca atare) – din sînul unei comunități. De cînd lumea, cei puțini au decis pentru cei mulți. La noi și aiurea, comunismul (ca și neocomunismul succesiv) s-a întemeiat pe *lichidarea sau marginalizarea elitelor autentice*, decapitînd calitativ națiunea. El a instaurat *puterea discreționară a falselor elite*, sub camuflajul demagogic al "voinței proletariatului/poporului". Noi avem trebuință astăzi, înainte de toate, să ne crească la loc capetele retezate de comuniști. Nu este vorba aici, se înțelege, doar de așa-numitele elite profesionale, nici de cele financiare, cît de o adevărată *elită națională*, definită în primul rînd *moral*, care să redibuiască "linia neamului" și să ne readucă "în fire". O astfel de elită nu se poate constitui decît în duhul Ortodoxiei, care reprezintă axa spirituală a dăinuirii românești. Cum au dovedit-o anii din urmă, orice "elită" străină de acest duh rămîne inoperantă la nivel național.

7. Nichifor Crainic: "... naturalul și supranaturalul nu se exclud, ci se completează; Hristos n-a venit să strice natura, ci s-o desăvîrșească. Căci natura e creația lui Dumnezeu, iar creștinismul e revelația aceluiași Dumnezeu".

ÎNGERUL ŞI OMUL

Ierarhia cerească. „Şi a măsurat zidul ei: o sută patruzeci şi patru de coţi, după măsura omenească, care este şi a îngerului" (*Apocalipsa* 21, 17). Această frază biblică ne spune câte ceva atât despre *om* cât şi despre *înger*; poate fi un punct de plecare în înţelegerea unor lucruri cu adevărat uimitoare asupra relaţiei dintre "creaţia văzută" şi "creaţia nevăzută". Despre îngeri s-a scris mult, de la Sf. Părinţi (Dionisie Pseudo-Areopagitul, Ioan Damaschin ş. a.) până la teologii secolului XX (Serghei Bulgakov, Maica Alexandra ş. a.), existând chiar o ramură a teologiei numită *angelologie*, bine reprezentată atât în Răsărit cât şi în Apus.

Malakh (sol, mesager) în ebraică, *anghelos* (crainic, curier) în greacă, *angelus* (mesager ceresc) în latină: atestat din vechime în toate cele trei monoteisme, îngerul constituie o prezenţă continuă şi necesară, ce face legătura la mai multe nivele între om şi Dumnezeu[1]. O minunată prezentare teologică a cetelor îngereşti ne-a rămas de la Dionisie Pseudo-Areopagitul (sec.V), în tratatul său numit *Ierarhia cerească*. Nu putem şti sigur cum a putut el să identifice aceste ierarhii (despre care Scripturile pomenesc doar în mod nesistematic), dar un lucru este clar: clasificarea respectivă, asumată de întreaga tradiţie creştină, se încadrează foarte bine în cunoscuta simbolistică a numărului trei (Treimea divină – Tatăl, Fiul, Sf. Duh; tripartiţia cosmică – Cer, Pământ, Infern; trihotomia umană – Trup, Suflet, Spirit etc.). Cele trei triade areopagitice sunt ierarhizate în funcţie de apropierea lor de Dumnezeu:

Prima triadă este formată din *Serafimi*, *Heruvimi* şi *Tronuri*, definiţi de Dionisie ca fiind "cei ce ard", "cei ce dau plinătatea cunoaşterii", respectiv "cei statornici". Aceasta este ierarhia cea mai apropiată de Dumnezeu.

A doua triadă este cea a *Domniilor*, *Puterilor* şi *Stăpânirilor*, reprezentând energiile tainice care fac cu putinţă lucrările ce se vor realiza în lume.

A treia triadă este formată din *Începătorii*, *Arhanghelii* şi *Îngerii*; prin ea, apărătoare şi călăuzitoare a oamenilor, le sunt transmise acestora poruncile divine.

Dionisie vede aici icoana frumuseţii divine, o reflectare graduală a puterii şi harului divin, ordine şi armonie ce va constitui un model şi pentru ierarhia bisericească.

Angelofaniile în timpurile biblice. Astăzi, arătările şi mesajele îngereşti reprezintă un fenomen anevoie de identificat şi de crezut, legătura omului cu Dumnezeu slăbind considerabil, iar mesajul sau porunca intermediarilor divini fiind din ce în ce mai greu nu doar de "decodat", dar şi de „perceput". În timpurile vechi, însă, *prezenţa* îngerilor era un lucru aproape obişnuit; ba mai mult, aceasta reprezenta ea însăşi o etapă descendentă, deoarece, înaintea înmulţirii angelofaniilor, tradiţiile vorbesc de mult mai multe *teofanii*, la origini Dumnezeu nefolosind mijlocitori pentru a-Şi transmite mesajul, ci adresându-se El Însuşi oamenilor.

În Vechiul Testament îl întâlnim pe Avraam, căruia i se arată, la Mamvri, *trei îngeri*, prevestindu-le, lui şi Sarei, copilul îndelung aşteptat, la care nu mai sperau, din pricina bătrâneţilor. Pe doi dintre îngerii pe care i-a găzduit Avraam îi vom reîntâlni şi în misiunea de pedepsire a Sodomei. O importantă apariţie a îngerilor este legată de scara din visul lui Iacob, pe care aceştia urcă şi coboară, scară ce face legătura dintre cer şi pământ. Locul unde Iacob a avut acel vis[2] devine sacru, luând numele de *Bethel* – "Casa Domnului". Episodul luptei lui Iacob cu îngerul se pare că este, mai degrabă, o întâlnire cu Dumnezeu, sau cu expresia reflectată a *chipului* lui Dumnezeu, expresie redată în Îngerul Feţei – Metatron, lucru confirmat de faptul că Iacob denumeşte locul *Paniel*, adică "Faţa lui Dumnezeu". De remarcat este vedenia lui Ezechiel, în care îngerii se manifestă prin animale simbolice.

În Noul Testament, prezenţa îngerilor nu mai are aceeaşi importanţă, fiindcă Dumnezeu Îşi trimite acum mesajul în lume prin Însuşi Fiul Său, Iisus Hristos, Cuvântul Întrupat. La Buna Vestire, Arhanghelul Gabriel o vesteşte pe Maria de prezenţa Duhului Sfânt, Care face cu putinţă zămislirea lui Iisus. Îi mai găsim pe îngeri şi la naşterea lui Iisus, vestind păstorilor şi apoi cântând: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu, şi pe pământ pace, între oameni de bună voire" (*Luca* 2,16); elementul îngeresc este prezent şi la moartea Mântuitorului: „Şi un înger din cer s-a arătat Lui şi-L întărea" (*Luca* 22, 43), precum şi la Înviere (arătându-se femeilor mironosiţe). Şi exemplele pot continua, chiar dacă accentul cade de acum pe relaţia personală om-Dumnezeu.

Cred că este demn de menţionat, chiar dacă numai în treacăt, şi un moment important din tradiţia islamică: prima întâlnire a profetului Mohamed cu Arhanghelul Gabriel, moment ce va pune bazele spirituale ale religiei islamice[3]. Arhanghelul îi spune să citească, iar după trei refuzuri, cauzate de incapacitatea de a citi, îi face prima revelaţie, consemnată ca atare în cele dintâi versuri ale surei 96: "Citeşte! În numele Domnului tău [...]./ El este cel ce [ne-]a învăţat [să purtăm] condeiul,/ L-a învăţat pe om ceea ce n-a ştiut"[4].

Întorcându-ne la Noul Testament, putem vedea implicarea cu adevărat marcantă a îngerilor în evenimentele de tip eshatologic (*cf.* mai ales *Apocalipsa*). Aflăm de îngerii cu trâmbiţe ce anunţă etapele procesului eshatologic; apar oştirile de îngeri conduse de Arhanghelul Mihail, în luptă contra demonilor; alţii coboară pe pământ, pentru a pedepsi sau salva. Ioan însuşi primeşte revelaţia sa (*apokalypsis*) sub călăuzirea unui înger.

Căderea îngerilor. Căderea îngerilor a fost posibilă în virtutea unei voinţe liber exprimate. Dumnezeu nu a creat răul, acesta neapărând decât *post creatio*, ca rezultat al exercitării liberului arbitru de către făpturile raţionale ale lui Dumnezeu.

Înainte de cădere, Lucifer[5] era cel mai înalt dintre heruvimi, având un rol important, pare-se, în economia cosmogenezei[6]. Păcatul îngerilor este diferit de cel al oamenilor: căderea lor nu are la bază nici o neascultare sau ignoranţă, ca în cazul nostru; îngerii Îl contemplă pe Dumnezeu în iubire, ei nu pot nega existenţa lui Dumnezeu; păcatul îngeresc nu a avut influenţă asupra întregii ierarhii, pe când păcatul omului s-a reflectat asupra generaţiilor care au urmat. "Pentru îngeri, a iubi înseamnă a fi ei înşişi. Ei participă la natura divină în virtutea dragostei lor, a abnegaţiei faţă de Dumnezeu... dragostea de sine este pentru ei o sinucidere ontologică, nu prin eliminarea fiinţei lor ipostatice (ceea ce este imposibil), ci prin pustiirea de sine, prin ruptura cu propria lor esenţă"[7].

„Am văzut pe Satana căzând ca un fulger din cer"(*Luca* 10,18), Îl auzim pe Iisus spunând. Lucifer şi-a întors faţa de la Părintele Luminilor, a profitat de libertatea sa ontologică, negând sensul ascendent al iubirii (iubirea de Dumnezeu) în numele sensului descendent al iubirii (iubirea de sine). Devenind, prin actul său de orgoliu, *Duh al negaţiei*, el încearcă să schimbe raporturile cosmice autentice, să inverseze principiile şi valorile existenţei[8]. De aceea Iisus îl şi numeşte "mincinos şi tată al minciunii" (*Ioan* 8, 44).

Lumea îngerilor şi lumea oamenilor. Dumnezeu nu repetă nimic în creaţia Sa. Există o legătură indiscutabilă între lumea oamenilor şi cea a îngerilor, dar nu se poate spune că domeniul îngeresc ar fi o reflexie la nivel spiritual a lumii noastre. "Ansamblul angelic, fiind spiritual şi nematerial, este în întregime ipostatic: nu e nimic în el care să nu aibă fiinţă personală. În lumea noastră, dimpotrivă, tot ce este *pre*-uman, adică lumea anorganică, este impersonal şi nu se ipostaziază decât în om şi prin el"[9].

Lumea îngerilor reprezintă o treaptă de început a creaţiei, care avea să se desfăşoare *dincolo* de ea, în lumea oamenilor. Lumea îngerilor trebuie recunoscută ca *intermediară* între om şi Dumnezeu, existând numai pentru a sluji creaţiei şi, în ultimă instanţă, omului. De aici se poate dezvolta discuţia despre existenţa "îngerului păzitor" şi a relaţiei sale cu omul de care este legat în mod particular. Îngerul păzitor îi este „încredinţat" omului de la naştere până la moarte, pentru a-i fi sprijin şi ghid spiritual în intervalul în care acesta îşi poate dobândi mântuirea[10].

Din păcate, percepţia oamenilor actuali faţă de ce e *dincolo* nu mai deţine plinătatea spirituală pe care o poseda odinioară. Avem tendinţa să conceptualizăm tot ce depăşeşte conceptul, să corporalizăm necorporalul, să dăm formă informalului, mintindu-ne astfel, pentru a avea "în faţa ochilor" ceva pe care să-l pipăim şi să urlăm: EXISTĂ. Dar, cu toate acestea, împărăţia lui Dumnezeu tot în noi stă ascunsă, iar îngerii ne veghează nevăzuţi mai departe, căci păcatul nu poate anula ordinea dumnezeiască a lumii, ci numai putinţa noastră de a accede la ea.

Alexandru ANGHEL

---

1. Ceea ce nu înseamnă că îngerii sunt *singura* cale de urmat în comuniunea tainică cu Dumnezeu.
2. Visul este şi el o cale des folosită de comunicare între nivelul divin şi cel uman, deoarece reprezintă o facultate subtilă din subconştientul fiinţei umane, situându-se în zonele intermediare dintre fizic şi metafizic, acolo unde comunicarea cu cele superioare este aproape constantă, chiar dacă nu întotdeauna conştientizată.
3. Ar putea fi o dovadă în plus a faptului că Dumnezeu, cu trecerea timpului, se foloseşte tot mai mult de intermedierea mesagerilor Săi: legământul făcut cu Avraam, spre exemplu, avusese loc în mod direct, fără intermediari; anul 610 d. Hr., în care Arhanghelul Gabriel i se arată lui Mohamed, reprezintă deja o perioadă târzie, cu o lume păgână mult schimbată în rău.
4. *Coranul*, traducere de dr. Silvestru O. Isopescu, Ed. Cartier, Bucureşti, 2000.
5. *Purtător de raze;* latină *lux* – lumină, *ferre* – a purta.
6. Serghei Bulgakov, *Scara lui Iacov,* Ed. Rosmarin, Bucureşti, 2001, p.107.
7. *Ibidem*, p. 108.
8. De aici şi întoarcerea crucii făcută de sataniştii, aceştia necunoscând toate implicaţiile de ordin cosmic şi uman pe care acest gest le simbolizează.
9. S. Bulgakov, *op. cit.*, p. 36.
10. Trebuie să remarcăm faptul că relaţia dintre om şi îngerul său poate slăbi considerabil, dar nu şi dispărea complet. De amintit aici este şi credinţa populară (prezentă mai ales în Muntenia) după care un om nu ar trebui să facă gesturi cu cuţitul asupra altuia, pentru că „îi omoară îngerul". Evident că nu este vorba de o moarte în sensul propriu, ci de o „tulburare" a relaţiei om – înger, imaginată într-un fel mai degrabă magic.

CE ESTE EUTANASIA ŞI DE CE CONTRAVINE EA ÎNVĂŢĂTURII CREŞTINE

*În limba română există expresia "a muri de moarte bună", adică în mod firesc, din pricina bătrâneţii, la sorocul dat de Dumnezeu. Deşi înseamnă, pe greceşte, tot "moarte bună", **euthanasia** n-are nimic de-a face cu vorba românească, ci reprezintă mai degrabă opusul ei, fiind ceva şi împotriva firii, şi împotriva lui Dumnezeu. Deoarece, după modelul unor ţări descreştinate din Occident, s-a pus şi la noi problema legalizării eutanasiei (la rând cu legalizarea altor "fărădelegi": homosexualitatea, prostituţia sau avortul), vom arăta în cele ce urmează cum se prezintă lucrurile din unghiul de vedere creştin.*

Definirea "la rece"

După cum o găsim definită în dicţionar, *eutanasia* (termen de origine grecească, dar ajuns la noi relativ recent, prin intermediul limbii franceze) este "metoda de provocare de către medic a unei morţi precoce, nedureroase, unui bolnav incurabil, pentru a-i curma astfel suferinţa prelungită".

Din punct de vedere juridico-penal, ea este deocamdată definită ca "ucidere", chiar dacă "săvârşită sub impulsul unui sentiment de milă, pentru a uşura chinurile fizice ale unei persoane care suferă de o boală incurabilă şi a cărei moarte este din această pricină inevitabilă".

Se distinge, îndeobşte, între *eutanasia activă* (intervenţia medicală directă în scopul suprimării vieţii) şi *eutanasia pasivă* (abandonarea deliberată a bolnavului, care este "lăsat să moară"), precum şi între *eutanasia voluntară* (cu acordul conştient al pacientului) şi *eutanasia involuntară* (fără acordul efectiv al pacientului bolnavului, aflat, dintr-un motiv sau altul, în imposibilitatea de a decide sau de a-şi exprima voinţa).

Scurtă istorie a "morţii controlate"

Deşi ideea de "moarte voluntară" era cunoscută din practicile epocii precreştine, prima utilizare a termenului de "eutanasie" aparţine filozofului englez Fr. Bacon (1620). Un dicţionar din 1708 descrie eutanasia ca "trecere blândă şi uşoară în afara acestei lumi, fără convulsii, fără suferinţe". În 1870, o polemică declanşată în Anglia lansează noţiunea de eutanasie activă, iar ceva mai târziu, în 1884, *Boston Medical and Surgical Journal* scrie că eutanasia pasivă "repugnă mai puţin sentimentelor noastre". Conform documentelor procesului de la Nürnberg, între 1939-1941 ar fi fost eutanasiate 70.000 de persoane, considerate "existenţe fără valoare vitală".

Ideologia favorabilă eutanasiei începe cu "Manifest privind eutanasia", publicat în *The Humanist* (iulie 1974) şi semnat de circa 40 de personalităţi, inclusiv laureaţi ai Premiului Nobel. Textele manifestului demonstrează un ateism materialist de fond şi dorinţa de a transforma moartea din "întâmplare" în "eveniment calculat şi programat". Olanda şi Statele Unite se numără printre ţările în care eutanasia se practică pe scară largă. În Olanda, de pildă, 18% din medici au participat în 1990 la "suicidul asistat", iar procentul s-a ridicat la 41% în 1995. Pe baza unei statistici publicate în 1991, autorii olandezi raportează că din 130.000 de decese ale anului 1990, în 2.300 de cazuri s-a practicat eutanasia (1,8%). În 1.000 de cazuri (0, 8%) pacientul nu era competent când s-a comis actul eutanasic.

În divorţ făţiş cu Biblia şi cu Biserica, s-a afirmat deja că "dacă secolul 20 a fost secolul avortului şi *birth-control*-ului (naşterii controlate), secolul 21 va fi acela al eutanasiei şi *death-control*-ului (morţii controlate)".

"Sfârşit creştinesc vieţii noastre"

Există cel puţin două porunci biblice împotriva eutanasiei: "Să nu ucizi!" şi "Să iubeşti pe apropele tău ca pe tine însuţi!". Credinţa ortodoxă cere în rugăciuni izbăvirea de moartea năprasnică (actul eutanasic este, de fapt, o moarte năprasnică): "sfârşit creştinesc vieţii noastre, fără durere, neînfruntat, în pace", dăruit nu de oameni, ci de Dumnezeu, Care este singurul "Stăpân al vieţii". Răbdarea din timpul ultimelor clipe poate fi mântuitoare: "Prin răbdarea voastră veţi dobândi sufletele voastre" (*Luca* 21, 19); "Cel care rabdă până la sfârşit, acela se va mântui" (*Matei* 10, 22).

Practica eutanasiei aduce servicii ateismului, care sfidează ordinea divină şi perspectiva mântuirii omului. Redactarea în diferite ţări a unor reglementări privind depenalizarea sau aprobarea eutanasiei dovedeşte că întreaga societate civilă, în frunte cu reprezentanţii ei, au pierdut reperul credinţei şi moralei creştine.

Salvarea vieţii sau administrarea morţi?

Când un animal este atins de o boală incurabilă, medicul veterinar ia adeseori decizia eutanasierii; omul nu poate fi însă redus la acelaşi statut. Conform eticii medicale, datoria medicului este să lupte pentru viaţa omului, nu să-i administreze moartea. Numărul mare al medicilor implicaţi în acte eutanasice trădează, în spatele unui fals "umanism", lipsa lor de credinţă în Dumnezeu şi în menirea eternă a oricărei fiinţe umane.

Eutanasia subminează temeiurile încrederii dintre medici şi pacienţi, scăzând şansele de vindecare. Mai mult, ea reprezintă rădăcinile *eugeniei*, adică ale aplicării monstruosului principiu – atât de imputat nazismului – că "tot ce nu corespunde unei norme ideale trebuie distrus".

Din punct de vedere psihiatric, este imposibil a face diagnosticul diferenţial între o perioadă depresivă şi o intenţie lucidă, chiar dacă omul ar fi îndreptăţit să-şi hotărască moartea independent de Cel ce i-a dăruit viaţa.

În fine, actul eutanasic îl poate prinde pe pacient total nepregătit spiritual pentru moarte – aspect pe care nici Biserica, nici medicina creştină nu-l pot trece cu vederea.

Dr. Pavel CHRIILĂ

Lucrările celei de a IV-a ediţii a Simpozionului «Românism şi anti-românism»

În zilele de 19 şi 20 iulie 2003 au avut loc în Sala Dalles din capitală lucrările simpozionului "Românism şi anti-românsim", organizat de Uniunea Vatra Românească, Liga Internaţională a Românilor, Uniunea Veteranilor de Război şi a Urmaşilor Veteranilor, Federaţia Română a Foştilor Deţinuţi şi Luptători Anticomunişti, Grupul "Scara" şi Liga pentru Combaterea Anti-Românismului, pe tema "De-românizarea României". Animator şi moderator al acestei manifestări a fost profesorul universitar Ion Coja, lider al Uniunii Vatra Românească, care, în cuvântul de deschidere, a tras un semnal de alarmă asupra pericolului ce paşte poporul român în acest început de secol şi de mileniu, atât dincoace cât şi dincolo de Prut.

După cuvântul de deschidere, s-a dat citire unui protest al participanţilor la acest simpozion, împotriva culpabilizării poporului român de a fi participat la holocaustul anti-evreiesc şi împotriva obstrucţionării dreptului nostru la apărare, prin interzicerea accesului cercetătorilor români la arhivele aflate în proprietatea unor autorităţi sau instituţii evreieşti. În timp ce arhivele româneşti au fost puse la dispoziţia cercetătorilor evrei, arhivele Comunităţii Evreieşti din România sunt inaccesibile istoricilor români. Acelaşi regim îl au şi arhivele evreieşti din Israel. Protestul a mai fost îndreptat şi împotriva interzicerii, la intervenţia liderilor comunităţii evreieşti, a difuzării unei cărţi de documente apărute sub egida Fundaţiei Culturale Române (*Situaţia evreilor din România*), documente care probau netemeinicia şi absurditatea acuzaţiei de holocaust. În preziua lansării, întregul tiraj al aceste cărţi a fost dat la topit!

În comunicările ţinute, precum şi în luările de cuvânt pe marginea acestora, s-a scos în evidenţă dezastrul demografic prin care trece ţara şi nepăsarea, de-a dreptul criminală, cu care autorităţile româneşti tratează această problemă. S-a evidenţiat, de asemenea, problema asistenţei medicale, problema educaţiei, a sărăciei şi, în general, toate problemele care concură la degradarea biologică şi morală a poporului român.

Lucrările simpozionului s-au încheiat cu adoptarea de către participanţi a următoarelor documente:

1. O declaraţie cu privire la revizuirea Constituţiei. Se cere respingerea propunerii unor partide parlamentare de a introduce în textul Constituţiei un articol care să permită vânzarea de pământ cetăţenilor străini; se deplânge uşurinţa cu care s-a renunţat la introducerea votului uninominal; se cere garantarea drepturilor populaţiei majoritare.

2. O scrisoare către preşedintele Academiei Române, prin care este rugat să intervină, cu autoritatea conferită de instituţia pe care o reprezintă, pentru a opri proliferarea în presa şi publicistica românească a cuvântului *rom*, folosit ca etnonim în locul vechiului şi consacratului cuvânt *ţigan*, pentru că această înlocuire are consecinţe grave, afectând, la nivel conotativ, noţiunea de *român*.

3. O scrisoare adresată preşedintelui Comitetului Olimpic Român, căruia i se sugerează să studieze posibilitatea ca la Olimpiada din 2004, de la Atena, sportivii din România şi cei din Republica Moldova să se prezinte cu o singură echipă.

(D. A.)

EMIL COCIŞ

S-a născut în Târgu-Mureş la data de 20 martie 1919, ca fiu al lui Ioan şi al Floricăi.

Ca tânăr, după Congresul Studenţesc din 1936 de la Tg. Mureş, a intrat în rândurile Mişcării Legionare. A fost arestat în primele zile ale lunii iunie 1948 de către Securitatea din Tg. Mureş, împreună cu un lot format din 100 de luptători anticomunişti (din care o bună parte a format grupul de rezistenţă din Munţii Călimani), şi a fost condamnat la 7 ani închisoare de către Tribunalul Militar Cluj, pentru uneltire contra ordinii sociale. A trecut prin închisorile din Tg. Mureş, Gherla, Aiud, apoi prin lagărele morţii de la Canal: Poarta Albă, Saligny şi Peninsula, de unde a fost eliberat la data de 6 octombrie 1953. Rearestat la data de 17.09.1958, trece prin închisorile Tg. Mureş, Jilava, colonia de muncă 5 Culme şi Periprava, de unde se eliberează la 06.05.1964. Cei 9 ani, 9 luni şi 29 zile cât a petrecut în puşcării l-au întărit şi mai mult în crezul său.

După anul 1989, a fost un factor activ în construirea monumentului de la Aiud, dar mai ales la construirea lăcaşului monahal alăturat acestui monument. La data de 08 mai 2003 inima sa a încetat să mai bată. Toţi cei care l-am cunoscut şi i-am fost aproape, îl regretăm şi rugăm pe Bunul Dumnezeu să-l odihnească în rândurile celor drepţi.

A. F. D. P. R. – Mureş

Profiluri liric E
DAN IOAN NISTOR

În ianuarie 2002 am publicat în *Puncte cardinale* un prim grupaj din creaţia lirică a medicului poet **DAN IOAN NISTOR** din Constanţa. Remarcam atunci că profesionalismul carierei medicale a fost fericit dublat de o înzestrare poetică altoită pe o deosebită acuitate religioasă. A debutat editorial în 1996, cu volumul ***PELERIN PE DRUMUL MĂSLINILOR*** (Editura Metafora, Constanţa). În 1998, la aceeaşi editură, îi apare al doilea volum de versuri: ***DOAMNE, NU SPRE SEMEŢIA MEA*** (încheiat cu o emoţionantă mărturisire de credinţă în duh isihast). Volumul al treilea – ***ACUM ESTE VREMEA*** (Editura Menora, Constanţa, 2000) – beneficiază de un scurt cuvânt înainte al academicianului Virgil Cândea, în care citim, între altele: "Versurile lui Dan Ioan Nistor sunt solilocvii şi rugăciuni, mărturisiri şi chemări către aproapele, îmnuri de slavă lui Dumnezeu. În ordinea destăinuirii lor ele pot fi citite, însă, şi ca o autobiografie spirituală în versuri, în tradiţia de frumuseţe şi lumină a lui Mihai Eminescu şi Vasile Voiculescu. Ele ne dezvăluie urcuşul interior al poetului, pildă ziditoare de suflet, pentru că este lucrarea unui slujitor al oamenilor prin faptă – ca tămăduitor de suferinţe, prin demers intelectual – ca poet, dar şi lucrarea unui slujitor al lui Dumnezeu prin toată viaţa lui – ca rugător".

Grupajul inedit inclus în numărul de faţă, alcătuit dintr-o suită de glose la *Glosele* Sfântului Ioan al Crucii şi stând sub semnul mântuitoarei virtuţi a nădejdii, netezeşte o cale pe care autorul călcase deja, la punctul inefabil de întâlnire între sensibilitatea apuseană şi cea răsăriteană, cu o economie a expresiei care încearcă parcă să readucă verbul la chintesenţa lui dumnezeiască. ***(R. C.)***

CÂNTĂRILE NĂDEJDII
Incantaţii pe teme din *Glosele* Sfântului Ioan al Crucii

1

...grandes cosas entendi,
no diré lo que senti.
(Glosa I, 1)

Tainic
cele înalte
în suflet să-şi afle
anumele loc,
Duhul lin
îmi va spune
în nădejde
Lauda
să o pot înălţa
"din toată
inima mea".

2

...de todo sentir privado
y el espíritu dotado
de un entender no entendiendo.
toda sciencia tracendiendo.
(Glosa I, 3)

Mă-nveţi
să Te aştept,
în ruga mea
Te-opreşti,
să ştiu
că-n mine eşti
ascuns
de orice gând,
nădejdea
să Te vadă
poate –
Duh peste toate.

3

Quanto más alto se suve
tanto menos se entendia
que es la tenebrosa nuve
que a la noche esclarecia...
(Glosa I, 5)

Într-a
urcuşului
vâltoare
întunecimea
mult luceşte,
umbră
nu mai are,
pururi
cui I se vădeşte
cu aripi
îi învăluieşte
orice cugetare.

4

Vivo sin vivir en mí
y de tal manera espero
que muero porque no muero.
(Glosa II)

Trăiesc
prin cele ce
trăieşti
în mine
de ai lăsat
nădejdea
să poarte
cu dorul
de Tine
Viaţă
fără de moarte.

5

Por una estraña manera
mil bueltos pasé de un buelo
porque esperança de cielo
tanto alcança quanto espera...
(Glosa III, 4)

Într-un
zbor
din mii de zboruri
într-o tainică
vâltoare,
sufletului
ce nu moare,
într-a Luminii Cetate
îi vesteşti
să se cuprindă,
cât poate ruga
cu nădejdea
să o atingă.

6

Sin arrimo y con arrimo,
sin luz y ascuras viviendo
todo me voy consumiendo.
(Glosa IV)

Fără-al Tău
sprijin
nădejde vie,
mă tulbur
răpit de pustie.
Neajutorat fiind,
o rază-mi îmbii,
întunericul
să-l pot mistui.
Ocrotind
sufletul
îl chemi la Tine,
redându-i
petrecerea-n sine.

7

Por toda la hermosura
nunca yo me perderé,
sino por un no sé qué
que se halla por ventura.
(Glosa V)

Înalta
Întruchipare
nicicând
n-o vei
pierde
în acela
ce Te vede
hărăzind
orice-ntâmplare.

8

El coraçón generoso
nunca cura de parar
donde se puede passar
sino en más difficultoso
(Glosa V, 2)

Spre Tine
cu nădejde
şi credinţă
inima se-avântă
să-i dai
curăţie
şi biruinţă
pe calea cea strâmtă
(vremile zac)
şi aş vrea
suişul
fără' să-l înţeleg,
fără' de simţuri
să-l dezleg
în inima mea.

9

Que estando la voluntad
de divinidad tocada
no puede quedar pagada
sino con divinidad...
(Glosa V, 5)

Taina
dezvăluită
e nădejde,
nu piere,
răsplătită-i
cu a Ta
apropiere
fericind
petrecerea-n fire
cu lăuntrul
de dumnezeire.

10

Más emplea su cuydado
quien se quiere aventajar
en lo que está por ganar
que en lo que tiene ganado
y assí, para más altura
yo siempre me inclinaré
sobre todo a un no sé qué
que se halla por ventura.
(Glosa V, 8)

Cu folos e
mila-Ţi mare
întru cel ce
se zideşte
şi-n nădejde
se sporeşte,
pustia
să nu-l doboare.
Izbucneşte-i
într-a mea laudă,
Adevăr,
adânc temei,
eşti mereu
şi nu ştiu ce-i
Lumina
ce mă scaldă.

DIMENSIUNEA COSMICĂ A DORULUI

Sinonimia iubire-dor în contextul timpului social. *Timpul social* își are ca referent experiența subiectivă a dilatării sau a comprimării intervalului afectiv ivit în contextul actualizării cuplului (potențial nucleu social sub forma familiei) pe fondul interacțiunii între feminin și masculin: o dată canalizată de baraje educaționale, sau de altă natură, energia biologică se transformă în *energie a timpului social*. Lumea începe din nou cu fiecare atracție dintre masculin (sau *ceea ce este*) și feminin (sau *ceea ce ar putea fi*, infinitul): din amestecul lui *ceea ce este* cu *ceea ce ar putea fi* – din amestecul *realului* cu *posibilul* – ia naștere *memoria*, adică *ceea ce a fost*, dar și așa-zisul *timp teleologic*, mai popular numit *speranță*. Între aceste dimensiuni psihologice identificăm prezentul conștiinței, pe care-l numim „acum" și al cărui specific (anume *dorința* sau, în esență, *dorul de pleroma firescului*) rezultă din opoziția condiției actuale, istorice, a realului cu posibila *plinire*, a cărei realizare transcende ființa noastră istorică. Cauza nucleului social (expresie a nostalgiei ontologice, urmare a poruncii divine, mecanism hormonal, ordonator fundamental al societății etc.) se cofundă cu *misterul iubirii* sau cu scopul său, latură magică a normalității noastre.

Ce vrea să spună *iubire*? Dacă ar fi să înlocuim termenul consacrat „a iubi, iubire", am reuși de minune cu „a dori, dorire" (sinonim perfect în acest caz). Însă, se pare, tocmai transparența și bogăția semantică a soluției românești ne face să preferăm (cel puțin ca preludiu al sentimentelor noastre) taina intraductibilă a cuvântului slav. În fond, cea mai profundă taină nu se lasă mărturisită decât prin cel mai tainic verb, nu atât pentru a se evita confuzia, cât pentru simplul motiv că, dorind să ne comunicăm cât mai exact sentimentul, ne ferim instinctiv de orice cuvânt care ar limita – și astfel ar falsifica – înțelesul mesajului nostru. Și cu atât mai mult cu cât acest înțeles este intuiție pură, nici un cuvânt care „păcătuiește" printr-o limitare semantică oarecare nu va putea exprima infinitul. Din păcate, „a dori, dorire" s-a perpetuat mai ales prin conotațiile sale de ordin material, care ne fac insensibili la rezonanța *cosmică* a denotației sale.

Rădăcina „dor" se traduce, în funcție de context, fie prin „nostalgie", fie prin „melancolie". *Nostalgia* ar fi dorul orientat către un eveniment petrecut, pe care am dori să-l retrăim; *melancolia*, dimpotrivă, ar fi dorul orientat către viitor și al cărui obiect nedefinit este așteptarea a ceva ce ne lipsește fără să fim în stare să-l numim. În schimb, „dorul" reunește în aria sa semantică *nostalgia* și *melancolia*. Iată ce ne spune esteticianul Tudor Vianu despre sensurile „dorului" (în germană de astă-dată): „...*Wehmut* este afectul complex în care durerea este sugerată de pierderea unui lucru, sau a unei ființe iubite, pe când fericirea provine din posesiunea lor în amintire. *Sehnsucht* este însă durerea unei lipse pe care viața n-a împlinit-o, dar pe care o poate împlini în viitor, ceea ce îndulcește durerea inițială și îi creează fizionomia complexă. [...] În românește, aceste nuanțe se regăsesc deopotrivă în *dor*, a cărui îndoită intenție se îndreaptă și către trecut, și către viitor; cineva poate resimți dorul de cele ce au fost și de cele ce ar putea fi. Cuvântul românesc a întrunit laolaltă aceste două situații și sfera sa este mai întinsă"[20]. Nostalgie și melancolie, trecut și viitor: „trecutul" ne este amintire, involuntară cel mai adesea, iar „viitorul" speranță, adică tot amintire, dar o amintire selectivă, ca substanță a proiectelor noastre viitoare. Actualizarea (voluntară sau involuntară) a unui moment „trecut" este o experiență circumscrisă de toate caracteristicile „prezentului", care devine un *prezent al memoriei* atunci când amintirea ne absoarbe cu totul, adică ne abstrage de la „realitatea cotidiană" pentru a ne cufunda în „realitatea memoriei". Ipoteză: dacă n-am avea memorie, nu am avea nici experiența timpului; *ergo*, conceptul de „timp" se întemeiază fundamental pe conștiința că ceva *s-a petrecut* (ca probabilitate), ca și pe conștiința faptului că ceva *se petrece* (ca o certitudine ce ține de intuiția sensibilă), sau pe speranța oarbă că *am mai avea* „timp", sau, mai exact spus, pe dorința de a ne prelungi (iluzie pură!) experiența dincolo de „prezent".

Dar ce este *memoria*? În ceea ce are universal și impersonal, observăm că memoria nu se „acumulează" ca urmare a experienței, ci, mai degrabă, este ceva la care experiența ne învață *să avem acces*. Întreaga lume ne slujește drept „memorie" în măsura în care, împotrivindu-ne procesului inerțial de a fi asimilați de *lume*, suntem în stare să o asimilăm cognitiv, în virtutea faptului că orice cunoaștere pornește de la o recunoaștere.

Verbul „a fi" ar trebui conjugat astfel: *sunt conștient că sunt, sunt conștient că am fost, sunt conștient că nu știu dacă voi mai fi, sunt conștient că ești* etc. *Viitorul* – o ipoteză de lucru; *trecutul* – memorie; *prezentul* – experiență. Conceptul de „timp" ar trebui să aibă doar o valoare orientativă, stimulativă, strict convențională. În schimb, această găselniță didactică s-a transformat într-o comodă – sau supărătoare – iluzie, de care, în orice caz, ne eliberăm foarte greu. Dacă-mi idealizez conștiința de „acum" și o notez Y, iar oricare dintre „momentele" conștiinței mele din „trecut" cu X, tot nu pot să spun că între cele două s-a scurs un timp, o dată ce conștiința mea, certificându-mi că sunt (nu că am fost, de pildă, ci doar că sunt amintindu-mi, sau sperând), este faptul că mă știu fiind, mereu identic cu mine însumi sau, mai exact, conștient de conștiința mea. Ce rost are să-mi închipui că ar fi trecut un „timp"? De ce ar fi nevoie să treacă un „timp"? Tot ce știu este că mă știu știindu-mă; restul sunt teorii, iluzii cu scop pedagogic (trecutul, viitorul), sau proaste deprinderi („am făcut", „voi face").

Dar putem *să ne cronometrăm*, după o măsură convențională, evenimențialul? Ideea de a cronometra niște stări de conștiință poate părea ciudată, dar, în fond, nu facem decât *să comparăm* mișcări obiective, dintre care una are valoarea convențională de unitate de măsură și le face pe celelalte să pară mai lente sau mai rapide – dar cum sunt aceste mișcări raportate la absolutul conștiinței noastre? Vedem mereu oameni murind, iar asta ne face să presupunem – ba chiar să credem – că *vom* muri. Și nu spunem oare că, poate, ne *vom* mântui? Nu ne înșelăm pe noi înșine, o dată ce nu ne putem mântui decât *acum* și orice strădanie spre mântuire nu are sens decât *acum*, pentru că și murim *acum*? Dacă ne-am propune să observăm „științific" trecerea „timpului", am avea nevoie de două borne temporale: *acum* este una dintre ele, cealaltă *acum zece, douăzeci de ani*, însă numai o amintire, a cărei prezență în memoria mea, ca materie a conștiinței mele, nu argumentează timpul, ci faptul că sunt. Evenimentele aparținând fie memoriei, fie „consumate" dincolo de memorie, în lumea așa-zis reală, sunt materie a conștiinței după următoarea schemă: orice A, B, C evenimențial se reflectă în conștiința mea ca A'B'C'; urmează că ființa mea n-o pot gândi în afara evenimentului; de pildă, până și faptul ipotetic că *nu mi se întâmplă absolut nimic* se reflectă în conștiință ca eveniment, lucru afirmat implicit prin formula dublei negații, logic vorbind o afirmație cu sensul *ceva mi se întâmplă mereu*. Ființarea umană este reflectarea în conștiință a evenimentului, este conștiința despre propria conștiință, trezire datorată Evenimentului absolut, Care face din „nimic" (un cuvânt al cărui referent, deși identificat de limbaj cu tot ce este mai abstract, mai străin gândirii, totuși, conform tradiției apofatice, nu îl identificăm și Sinelui absolut, pentru simplul motiv că ar însemna să spunem ceva despre Dumnezeu, să-L circumscriem limbajului și astfel să-L micșorăm) materie a creației Sale.

Dorul ca pedagogie a firescului dincolo de iluzie. Tocmai natura iluzorie a timpului este dezvăluită de cuvântul „dor", a cărui cercetare ne-a condus la ultimele reflecții. Într-adevăr, unde ar fi de găsit denotatul acestui cuvânt? În „viitor"? În „trecut"? În ceea ce numim „prezent" când vrem să evidențiem neîncetata curgere a „timpului"? În nici una dintre dimensiunile ipotetice ale acestui veritabil program de lucru al „computerului uman". „Dorul", sinonimul propus de noi pentru „iubire", are efectul unui virus, compromițând „programul timpului". Iar când analiza computerizată a lumii nu mai e posibilă, operatorul va înfrunta realitatea, evidența faptului că viața este un izvor de evenimente conștientizate, nicidecum vreun fluviu cu viitorul ca amonte și trecutul ca aval, pe al cărui mal, numit „al conștiinței", ar sta omul, pescuind evenimente. Iar „izvorul" nu se explică prin subterane, tainice ape freatice, ci prin combinația de evenimente prilejuită de Creatorul absolut.

Obiectul cuvântului „dor" este mai important decât tot ceea ce ți se pare că ai lăsat în urmă, mai important decât tot ce ți se pare că ai putea dobândi: îndată ce îți este dor, nu mai trăiești decât *acum*. Nostalgic fiind, trăiești într-un prezent al memoriei ca între paginile unei cărți, care, oricât le-ai răsfoi, rămân mereu aceleași. Melancolic fiind, lași din mână cartea, de parcă cele

(continuare în pag. 14)

Codrin V. SMIRNOFF

DIMENSIUNEA COSMICĂ A DORULUI

(urmare din pag. 13)

scrise, sau trăite, sau mai degrabă cele nescrise acolo, ţi-ar fi deşteptat o nelămurită dorinţă, ţi-ar fi relevat un neaşteptat gol fiinţial, ca o bruscă zonă de încertitudine pe o hartă foarte bine întocmită, după care navighezi fără probleme, dar care, o dată ajuns la capătul lumii, te trădează: capătul lumii nu există decât pe hartă. Dincolo de ultimele orizonturi cunoscute te întâlneşti cu tot ce nu cunoşti (în fond o recunoaştere), cu tot ce îţi lipseşte, aşa cum şi orbului din naştere îi lipseşte lumina după ce i se vorbeşte despre ea, fără să ştie totuşi ce este anume. Uneori, la capătul lumii se întâmplă să ai revelaţia propriei tale neîmpliniri, revelaţia infinitului „în faţa" căruia te opreşti neajutorat, fără să ştii cum să ţi-L apropii. Însă „dorul" împlineşte, şi, împlinit fiind, nu-ţi mai încordezi privirea să străbaţi prin capacul ce nu s-a deschis vreodată, al trecutului, nici să cauţi prin lada fără fund a viitorului, căci totul este. Ţi-e dor nu de ceea ce a fost, nici de ceea ce va fi, ci de ceea ce este. Nu mai trebuie să te sprijini ipotetic nici pe cunoştinţele despre navigaţie, nici pe speranţa că vremea bună se va menţine, sau că va reveni, pentru că mersul pe ape este firesc ca respiraţia ori eternitatea. Dar Petru nu ştie că este etern, trebuie să-l înveţe Hristos: dacă ţi-e teamă pentru viaţa ta, o vei pierde; dacă ţi-e teamă pentru viaţa trupului tău, înseamnă că nu-ţi crezi sufletului şi, astfel, nu atât trupul se prăbuşeşte în valuri, cât sufletul se prăbuşeşte în vârtejul materiei şi al formelor. Dorul este o stare de hiperconştiinţă, care te scuteşte de a-ţi mai clădi castele viitoare din cărămizile trecutului doar spre a-ţi dovedi că eşti, că eşti viu, sau dimpotrivă, spre a uita de întrebările esenţiale, simple şi stupide (întrucât nu au nimic de-a face cu gândul la „ziua de mâine", care rămâne cel mai bun şi mai accesibil somnifer). Măsurând ziua de mâine cu măsura zilei de ieri, Petru rămâne acelaşi pescar. Păşind peste ape, el devine Apostolul, a cărui măsură este eternitatea, infinitul, absolutul şi, mai presus de toate, iubirea: *„Mă doreşti* tu mai mult decât aceştia? El I-a răspuns. Da, Doamne, Tu ştii că Te *doresc"*[21]. Ce este cu acest verb, *a iubi*? Nostalgiile şi melancoliile sunt pentru pescari, dorul este pentru apostoli, pentru cel chemat, ca în poveste, să-şi lase casă, împărăţie, părinţi, fraţi, şi să purceadă la drum, urmând dorului de viaţă. Şi, ca în poveste, obiectul dorirri se găseşte unde altundeva decât la capătul lumii şi al împărăţiei noastre, fiind infinitul, eternitatea, absolutul, adică ce altceva decât *firescul*? Firea omului este tensionată de ideea firescului, a desăvârşirii, a sfinţeniei, de amprenta Chipului. O forţă inerţială (care ţine oare de natura adversarului?) pare că se împotriveşte acestei idei; nu un păcat anume, nici în general păcatul, care supratensionează, peste limitele firii, până la frângere. *Stă în firea lucrurilor* – spunem noi când vrem să explicăm un fenomen nu prea lesne de explicat, dar totuşi atât de familiar încât situaţia devine stânjenitoare mai ales pentru cei care, obişnuiţi să explice, se văd siliţi să recunoască pur şi simplu, în ceea ce observă, firescul.

Probabil că alcătuirile de orice natură sunt memorie, structuri informaţionale variind în funcţie de dinamica echilibrului cu restul universului şi, în ultimă instanţă, în funcţie de erorile omului şi de voinţa Creatorului (exprimată fie suficient de subtil încât să ne obişnuim cu schimbarea înainte de a ne da seama de ea, fie mult prea violent ca să mai conteze). Posibilitatea erorii îl exceptează pe om de la o contabilitate fără rest a firii, definindu-i astfel ca libertate situaţia incomparabilă de a dispune de tezaurul informaţional numit Lume. Într-un univers în care „evoluţie" înseamnă adaptare şi readaptare, miza omului istoric este, pe de o parte, integrarea dimensiunii sale biologice naturii şi concomitenta asimilare ideală a acesteia, adică „naşterea" unui trup cosmic pentru o inteligenţă cosmică, iar, pe de altă parte, din perspectivă duhovnicească, este recuperarea firescului. Din păcate, singurul martor al acestui din urmă proces rămâne omul duhovnicesc, trădat mereu de cel „intelectual", sau avocatul nedeclarat al celui „biologic". Dezechilibrul acestor forţe opuse (biologică şi intelectuală), provocat de lipsa în punctul lor de sprijin a forţei duhovniceşti unificatoare, determină fragmentarea omenescului şi a elanului spre *firesc*. O dată ce „biologicul" tinde să se integreze ritmurilor universale, iar forţa intelectuală tinde să asimileze ideal memoria maşinăriei numite Natură, evoluţia *întru Om* este numai în funcţie de forţa duhovnicească şi are ca finalitate refacerea unităţii dimensiunilor fundamentale ale omului, adică redobândirea perspectivei infinitei asemănări.

Răspunsul întrebărilor noastre se află într-adevăr în firea lucrurilor, este memoria lucrurilor şi este pur şi simplu dumnezeiesc de firesc. Dumnezeu este *firescul*. El creează ceva (invenţia absolută) care, deşi altceva decât El Însuşi, să fie după *chipul* Său şi (urmare logică) în perspectiva infinitei Sale *asemănări*, în perspectiva Zilei a Opta: o călătorie fără durată, într-un prezent al memoriei fără limite, firescul memoriei. Chipul oricărei făpturi se datorează oglindirii lui Dumnezeu în materia din care este făcută, astfel încât Adam nu este uimit că se descoperă pe sine (conştiinţa de sine nu rezultă dintr-o „maimuţăreală" mimetică), ci, văzând pretutindeni imaginea lui Dumnezeu, este uimit de frumuseţea negrăită a Celuilalt, de Care se îndrăgosteşte fulgerător. Dumnezeu şi omul se preumblă prin Rai, stau de vorbă, îndrăgostiţi. Şi oare cine are dreptul să ne poruncească, oare a cui poruncă am socoti-o „dulce", supunându-ne ei copleşiţi ca de „farmecul dureros" al sărutului iubit, dacă nu a Aceluia pe care-L dorim?

Dorul de sine. Recunoaştem binele drept firesc şi răul drept nefiresc. Dar care este măsura recunoaşterii noastre? Ce este *firescul*? Experienţa anterioară momentului critic nu ne foloseşte pentru că ne-ar fi învăţat să recunoaştem firescul, căci ar trebui iarăşi să ne întrebăm despre criteriile acceptării de către noi a unei măsuri drept fireşti, ci numai dacă o putem privi ca urcuş al adâncirii de sine. Ceva ne îndeamnă să identificăm firescul frumosului, dar nu neapărat în sensul reflectărilor materiale, ci în sensul găsirii izvorului firii, căci oamenii se scaldă acum într-un alt torent, cel al nefirii, al nefiinţei ce izvorăşte în urma disoluţiei firii lor, a tulburării oaselor ce susţin pe omul cel dinlăuntru, cum aflăm într-o rugăciune a Sfântului Ioan Damaschin[22], adică: credinţa, înţelepciunea, nădejdea, dreptatea, înfrânarea, evlavia, blândeţea, smerita cugetare şi milostivirea. Ca un păstrăv împotriva curentului trebuie să luptăm, din ce în ce mai repede, până ce vom reuşi să schimbăm sensul apelor. Sufletul nostru să fie ca un păstrăv înotând împotriva apelor trupului, care, nezăgăzuite, răspund fără întârziere chemărilor din toate prăpastiile. Aşadar, frumos ar trebui să ne fie nu ceea ce ne cheamă trupescul, sau ceea ce este recunoscut ca atare după măsuri relative, dictate de o tradiţie culturală sau alta, ajungându-se astfel la *concepţii* despre *frumos*, la crucificări interesante, plastice sau lingvistice, ale unor aspecte din lumea reală, cu intenţia (sau pretenţia) relevării unui „ce" ascuns; ci vom recunoaşte drept *frumoase* şi *bune*, fireşti, lucrurile care ne aduc aminte de Dumnezeu.

Kant afirmă că spaţiul şi timpul sunt cadre *a priori* ale percepţiei noastre, condiţii subiective ale reprezentării individului despre lume, aşa cum vedem numai acele culori la care simţul văzului este capabil să reacţioneze (tot aşa în privinţa sunetelor şi a senzaţiilor tactile). Ca să reacţionăm emoţional în faţa unui lucru, acesta trebuie să ne amintească de *ceva*, de un lucru sau de un eveniment anterior. Să ne imaginăm experienţa absurdă a unui om în pre-ziua *Facerii:* în jur „nimic". Dumnezeu Şi-a început creaţia cu omul, iar toate celelalte vor urma. Ce sens mai are în această situaţie să se pretindă că, nici chiar în imaginaţie, nu se poate suprima spaţiul sau timpul? Care „imaginaţie"? Deşi dotat cu nenumărate simţuri, bunăoară cel al văzului, o dată ce nu este nimic de văzut, e rezonabil să presupunem că omul nu-şi cunoaşte încă această capacitate; o va conceptualiza şi teoretiza la nesfârşit abia după ce va deveni conştient de ea, după ce *va vedea*. La fel şi pentru celelalte simţuri, încât trebuie să ne întrebăm: un asemenea om se ştie pe sine? Numai dacă Însuşi Dumnezeu-Tatăl îi vine într-ajutor. Acum: există simţul văzului, al auzului, olfactiv, tactil , dar în ce ar consta simţul spaţiului sau al timpului? Şi oare omul nostru ipotetic şi absurd, lipsit până şi de ajutorul Creatorului său, şi-ar şti timpul, o dată ce nu se ştie nici măcar pe sine? Dar, apărând lumea în juru-i, şi conştiinţa de sine, şi spaţiul, şi timpul, şi tot ce înseamnă cunoaştere, şi omul însuşi s-ar trezi cu adevărat la viaţă. Prin urmare, în loc să gândim abstracte cadre *apriorice* ale cunoaşterii, nu e mai firesc să presupunem că aceste noţiuni ne sunt suficient justificate de simţuri, adevăratele şi singurele noastre cadre *apriorice*? Omul imaginat de noi nu mai e atât de absurd în a şasea zi a creaţiei (ceea ce, oricum, pentru mulţi e încă absurd), când se află pe sine ca eu al lumii la care se trezeşte, moment a cărui simbolică alegorie va fi peste timp oglinda, mai bine zis *oglindirea*, menită de astă-dată să releve omului nu profunzimea sinelui său, ci finalitatea vanităţii sale.

Spaţiul şi *timpul* nu sunt cadre *apriorice* cunoaşterii decât dacă identificăm aceste cadre simţurilor cunoscute (ca şi celor necunoscute), caz în care a spune despre capacitatea vizuală că este anterioară văzului devine pueril; şi nu sunt „intuiţie pură a sensibilităţii" decât dacă prin *intuiţie pură* înţelegem văzul, auzul etc., caz în care, oricum, nu mai avem de a face cu spaţiul omogen şi tridimensional de sorginte euclidiană şi newtoniană, ci cu unul eterogen, de *n* dimensiuni. *Spaţiul* şi *timpul* sunt *concepte* descriind realitatea empirică, percepută datorită capacităţilor intuitive şi sensibile, care filtrează simultan fluxuri informaţionale continue, unificate şi omogenizate la nivelul conştiinţei ca impresie imediată despre lume (ceea ce poate genera falsa impresie că însăşi natura lumii este omogenă), analizată uneori selectiv, în funcţie de necesităţile cognitive ale momentului.

Cu alte cuvinte, suportul emoţiei noastre prezente este memoria, un cadru *aprioric* cunoaşterii, sau, mai exact spus, recunoaşterii. Ce este atunci *cunoaşterea*? În primul rând, asimilăm cunoaşterii conştientizarea sau recunoaşterea eului, dar oare pe baza cărei memorii se reflectă individul în propriile gânduri? Fiind vorba despre el însuşi (nu despre vreun alt lucru, fenomen, sau vreo altă fiinţă ori stare), trebuie să presupunem că pe baza memoriei despre el însuşi. Însă „memoria" presupune *sinele*, subiect al „filmului" despre noi, pe care nu încetăm să îl vizionăm. Prin urmare, nu memoria condiţionează sinele, căci ea nu există decât o dată cu sinele. Şi oare piatra de hotar a cunoaşterii nu este tocmai sinele, oare în cunoaşterea şi recunoaşterea oricărui „obiect" nu se petrece de fapt cunoaşterea şi recunoaşterea sinelui? Trezit la viaţă, Adam „vede" chipul lui Dumnezeu oglindit în Creaţie; de fapt Îl simte, simte iubirea din care a fost creat şi răspunde firesc cu iubire. Dar este propriul său chip şi va învăţa să şi-l recunoască. Actul învăţării este deja supra-firesc, definind natura liberă a omului. Firească este numai recunoaşterea sentimentelor sădite în fiinţa omului şi rodind de îndată ce Dumnezeu Se revarsă ca o ploaie asupra pământului.

În zorii Creaţiei, iubirea lui Dumnezeu răsuna cu o acustică divină în Biserica lumii – omul. Dând nume lumii şi lucrurilor sale, Adam învaţă de fapt să spună „eu", să se recunoască pe sine acolo unde Îl „vedea" (citeşte „simţea") pe Dumnezeu. Şi, pe măsură ce învaţă botezându-şi sinele, simţirea de Dumnezeu devine „vedere" şi revelaţie întreagă, iar „vegetala" se desprinde pentru totdeauna de pământul din care s-a ivit.

VITRINA CĂRȚII

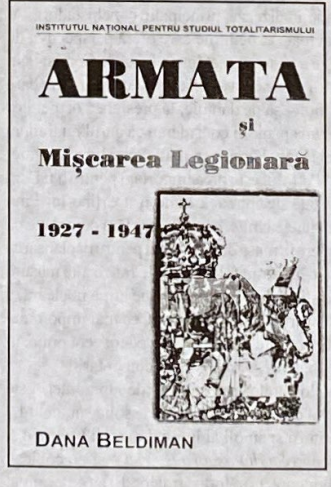

Redacția revistei *Puncte cardinale* își roagă abonații din țară să comunice de urgență, fie printr-o carte poștală, fie telefonic (0269/422536), noul Cod poștal al localității de domiciliu.

Editura PUNCTE CARDINALE

Gabriel CONSTANTINESCU (director),
Răzvan CODRESCU (redactor șef),
Demostene ANDRONESCU (redactor șef-adjunct),
Ligia BANEA (secretar de redacție), Marcel PETRIȘOR, Florea TIBERIAN
Adresa Redacției: 2400 SIBIU - Calea Dumbrăvii 109, tel./fax 0269/422536

Tehnoredactare computerizată "PUNCTE CARDINALE"
Masib S.R.L

LUMEA CA O PRADĂ

Soldaţi americani în Palatul lui Saddam

"Printre cauzele care au provocat descoperirile geografice – scrie Andrei Oţetea în capitolul «Descoperirile geografice şi începutul expansiunii europene» din lucrarea sa de referinţă *Renaşterea şi Reforma* – cronicarii pun în locul întâi prozelitismul religios. În realitate, motivul acesta ocupă un loc infim în preocupările exploratorilor portughezi şi spanioli. Columb oferea reginei Isabela insule bogate în aromate, iar Bisericii cuceriri spirituale. Cortés îşi îmbărbăta soldaţii amintindu-le că sunt «campionii crucii» şi, dacă vor fi credincioşi, sub semnul crucii vor învinge. Unui călugăr care-i reproşa că-i despoaie pe indieni, în loc să-i convertească la creştinism, Pizarro i-a răspuns: «Eu n-am venit pentru asta, eu am venit să le iau aurul». Astfel, propaganda religioasă n-a împiedicat despuierea, mutilarea, măcelărirea, robirea unor populaţii paşnice; ba chiar s-ar putea spune că le-a înlesnit. "«Campioni ai crucii», conchistadorii spanioli îşi atribuiau un scop care justifica toate mijloacele [...]. În fond, explorările geografice nu au fost decât o varietate a pirateriei, care nu urmărea decât jefuirea ţărilor de dincolo de mări. Ficţiunea motivelor dezinteresate fu definitiv părăsită, după ce Cristofor Columb adusese din călătoriile sale praf de aur adevărat şi legenda minunată a prinţului acoperit cu aur (*Eldorado* – Cel aurit), în a cărui ţară aurul se putea aduna cu lopata. Scopul adevărat al expediţiilor maritime îl constituia căutarea aurului şi a aromatelor care valorau greutatea lor în aur".

Deşi vizibil influenţată de şcoala istorică marxistă, perspectiva din care Andrei Oţetea priveşte descoperirile geografice, dar mai ales consecinţele lor pe plan politic, economic, social, cultural şi îndeosebi religios, nu denaturează adevărul istoric. Avântul călătoriilor spre depărtări necunoscute face parte din efervescenţa spirituală a Umanismului, acea componentă a Renaşterii care a înlăturat îngrădirile Evului Mediu din domeniul cunoaşterii şi a orientat preocupările intelectualităţii occidentale spre ceea ce Jules Michelet numea sugestiv, în volumul *La Renaissance* din monumentala sa operă *Histoire de France*, "descoperirea lumii, descoperirea omului". Foarte curând, însă, pe urmele temerarilor navigatori au păşit beneficiarii descoperirilor, aşa-numiţii *conquistadores*. "Cuceritorii" sunt un tip uman reprezentativ pentru Epoca Modernă, în care a fost răsturnată ierarhia valorilor medievale, înlocuindu-se dominaţia valorii religioase prin valoarea economică şi valoarea politică, ceea ce, pentru evoluţia spirituală a Occidentului, a însemnat, într-o bună măsură, substituirea credinţei în Dumnezeu şi în viaţa de apoi prin "setea de aur" şi "setea de putere".

Datorită cuceririlor teritoriale, Spania secolului al XVI-lea a devenit o veritabilă "supraputere" în configuraţia politică a epocii, poziţie comparabilă cu statutul deţinut de Statele Unite după cel de-al doilea război mondial.

O primă trăsătură comună a celor două supraputeri este "setea de aur". După ce în capitolul intitulat "Cucerirea lumii noi" nominalizează principalii conchistadori, A. Oţetea scrie: "Aceştia sunt gata să ia parte la toate expediţiile care oferă perspectiva de pradă şi îmbogăţire. Spiritul care-i însufleţeşte a fost rezumat într-o frază de Cortés: «Nu am venit aici să muncesc pământul ca plugarii, ci să caut aur»". Este acelaşi motiv care i-a determinat pe preşedinţii Bush – tatăl şi fiul – să dezlănţuie, la presiunea oamenilor de afaceri, invaziile asupra Irakului. La fel cum spaniolii considerau că aurul nu trebuie lăsat pe mâna aztecilor sau incaşilor, tot astfel Henry Kissinger, unul dintre liderii politici ai Partidului Republican, declara cu cinism: "Petrolul este prea important pentru a fi lăsat pe mâna arabilor". Dar culmea dispreţului faţă de întreaga lume îi aparţine lui Paul Wolfowitz, ministrul adjunct al Apărării din Statele Unite, care declara fără complexe că administraţia Bush a invocat armele de distrugere în masă drept pretext pentru declanşarea războiului. Iar când i s-a atras atenţia că Statele Unite au folosit faţă de Irak o altă măsură decât faţă de Coreea de Nord, despre care se ştie în mod cert că deţine arma nucleară, a făcut o mărturisire şocantă: "Hai să privim lucrurile în mod simplu. Cea mai importantă diferenţă între Coreea de Nord şi Irak este că, vorbind din punct de vedere economic, în Irak nu am avut de ales: Irakul înoată într-o mare de petrol!". Fără comentarii!

O a doua trăsătură comună Spaniei şi Statelor Unite, în postura lor de supraputeri, este comportamentul faţă de popoarele pe teritoriul cărora se găseşte aur – solid sau lichid – şi îndeosebi faţă de conducătorii lor. "Cuceritorii spanioli ai lumii Americii Centrale şi ai lumii andine – remarcă Arnold J. Toynbee în *Studiu asupra istoriei* – şi-au copleşit numaidecât victimele, slab înarmate şi nebănuitoare, prin forţa armelor. Ei au exterminat virtual acele elemente ale populaţiei băştinaşe care erau depozitarele culturii indigene şi le-au luat locul în calitate de minoritate dominantă alogenă". Or, decalajul cantitativ şi calitativ între cea mai modernă maşină de război existentă – forţele americane – şi trupele lui Saddam este prea bine cunoscut. Cât priveşte soarta conducătorilor popoarelor asupra cărora s-a dezlănţuit furia celor două supraputeri, ea este în multe privinţe asemănătoare. Moctezuma, regele aztec, a fost luat prizonier de Cortés şi şi-a pierdut viaţa în timpul revoltei supuşilor săi, care au înţeles că supunându-se spaniolilor îşi pierdeau libertatea, bogăţiile, independenţa, totul. De un sfârşit la fel de tragic a avut parte şi Atahualpa, regele incaşilor. A fost capturat de Pizarro, supus unui simulacru de proces şi condamnat la moarte, putând fi totuşi pus în libertate dacă se plătea un uriaş preţ de răscumpărare. Supuşii săi au adunat aurul cerut şi l-au predat spaniolilor, dar viceregele Noii Castilii (acesta a fost titlul cu care Carol Quintul l-a recompensat pe conchistadorul analfabet) nu şi-a respectat promisiunea. Atahualpa a fost torturat şi apoi ucis. Cât priveşte soarta lui Saddam, dacă mai este în viaţă şi va fi capturat, probabil că el şi cei 50 de colaboratori ai săi aflaţi în vizorul învingătorului vor fi supuşi unui Nürnberg irakian, sub acuzaţia de crime împotriva umanităţii. Aceasta în condiţiile în care Statele Unite pretind tuturor guvernelor lumii impunitate pentru militarii americani!

Deşi nu încape nici un dubiu că la originea acţiunilor celor două supraputeri, despărţite una de alta de cinci secole, stau "setea de aur" şi "setea de putere", în ambele cazuri este prezentă şi o componentă *ideologică*. În cazul Spaniei, creştinismul; în cel al Statelor Unite, democraţia şi drepturile omului.

Privitor la Spania, nu trebuie să se uite că atât călătoriile, cât şi procesul de colonizare s-au făcut cu sprijinul unor monarhi foarte ataşaţi de Biserică: regii catolici Ferdinand şi Isabela, Carol Quintul şi Filip al II-lea. Din dispoziţii regale, navigatorii şi conchistadorii au fost însoţiţi de preoţi şi călugări franciscani şi dominicani, care au arătat, în activitatea misionară, o abilitate excepţională. "Intenţiile iniţiale ale coroanei spaniole şi ale Bisericii catolice – scrie G. Vaillant în capitolul «Aztecii după cucerire» din *Civilizaţia aztecă* – erau de a transforma populaţia indiană în supuşi spanioli, acordându-le drepturi civile. De-a lungul a două generaţii, autorităţile aproape au reuşit în intenţiile lor, dar în cele din urmă individualismul, care domină atât de puternic în cultura europeană, şi-a deschis drum prin sistemul legislativ şi conchistadorii i-au redus la sclavie pe indigeni". Aşadar, singurul rezultat al bunelor intenţii ale Bisericii a fost că "aztecii liberi" au devenit "sclavi creştini".

Oswald Spengler şi Arnold Toynbee privesc ceea ce s-a petrecut în "America Centrală şi lumea andină" mult mai aspru. Ei consideră că spaniolii s-au făcut vinovaţi de o adevărată crimă împotriva culturii universale. Două culturi în plină ascensiune, cea aztecă şi cea incaşă, au fost pur şi simplu asasinate de "setea de aur" şi "setea de putere". Oare astăzi conducătorii americani, ataşaţi până la identificare intereselor evreieşti, aşa cum în urmă cu cinci secole suveranii Spaniei se identificau cu Biserica catolică, n-au pus la cale însăşi sacrificarea culturii arabe pe altarul "democraţiei şi drepturilor omului"?

Întrebat care regim politic este cel mai bun, Solon a răspuns: "Pentru ce popor?". Pornind de la subtila butadă a înţeleptului atenian, Vladimir Volkoff face, cu tristă ironie, următorul comentariu (în eseul intitulat *De ce nu sunt decât pe jumătate democrat*): "Îţi trebuie o doză considerabilă de naivitate pentru a-ţi imagina că există un regim politic ideal, care să convină tuturor popoarelor, tuturor epocilor şi să se poată aplica în toate ţările". Şi totuşi, în pofida absurdităţii de a atribui democraţiei virtuţi universale, "Părinţii fondatori" ai Noii Ordini Mondiale au găsit soluţia prin care democraţia să devină panaceu în domeniul guvernării popoarelor. Cum? Ne lămureşte tot Vl. Volkoff: "Democraţia, care a fost, să ne aducem aminte, un mod printre altele de a desemna guvernanţii, ne este prezentată astăzi ca un fel de religie, sau de-a dreptul ca o religie a religiilor. Din religie, are deja esenţialul: pretenţia de a deţine monopolul adevărului".

În rândurile creştinilor, pretenţia democraţiei, aşa cum o concep astăzi americanii, ca religie universală, este ignorată. Creştinii nu confundă sacrul cu profanul, iar cuvintele Mântuitorului ("Daţi Cezarului cele ce sunt ale Cezarului şi lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu") rămân îndreptar de viaţă, indiferent de opţiunea politică a credinciosului. Când însă lozinca "În numele drepturilor omului" tinde să înlocuiască formula sacramentală "În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh", atunci adevăratele ţeluri ale democraţiei ies la iveală şi creştinul adevărat are datoria să reacţioneze.

Un proces similar, dar de o agresivitate extremă, se petrece astăzi în Orientul Mijlociu. Intenţia declarată a preşedintelui Bush de a instaura în Irak un "regim democratic", model pentru toate ţările arabe din regiune, este fie dovada unei inconştienţe condamnabile, fie un atentat premeditat împotriva uneia dintre marile culturi universale. Oare nu s-a găsit printre consilierii de la Casa Albă, în covârşitoare majoritate evrei şi deci de presupus cunoscători ai culturii islamice, nici unul care să-i atragă atenţia că întreaga existenţă a musulmanilor este reglementată de legea sfântă *Sharia*, dar mai ales că Islamul nu cunoaşte conceptul de "democraţie" şi nici pe cel de "drepturile omului"? Unul dintre savanţii arabi de prestigiu din Occident, Bassan Tibi, afirmă fără echivoc, în cartea sa *Im Schatten Allahs. Der Islam und die Menschenrechte* (*În umbra lui Allah. Islamul şi drepturile omului*), că "*Sharia* are o atitudine ireconciliabilă faţă de democraţie şi drepturile omului". Şi pentru a întări acest punct de vedere, citează un fragment din cuvântarea Regelui Fahd al Arabiei Saudite, rostită la 2 iunie 1993 în faţa pelerinilor la Mecca: "În Monarhia noastră, drepturile omului sunt acceptate numai în limitele îngăduite de *Sharia* islamică. Popoarele islamice se orientează, în viaţa lor, după propriile lor valori şi de aceea nu au nevoie de experienţa şi scara de valori a altora".

Oricum, se pare că, aşa cum evoluează situaţia în Orientul Mijlociu, conchistadorii americani nu vor avea şansa lui Cortés şi Pizarro să-i proletarizeze pe "beduinii liberi", transformându-i, în numele democraţiei şi drepturilor omului, în muncitori industriali şi agricoli, după modelul aztecilor din Noua Spanie şi a incaşilor din Noua Castilie...

Gabriel CONSTANTINESCU